Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…ннай 1921 оной …брин 21-hээ гарана | № 234 (15857) | 1981 оной октябриин 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Механизаторнууд болон малшад, хүдөөгэй бухы ажалшад габшагай ажал хэрэгээрээ Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые угтаба. Энэ hайндэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан октябриин 9-дэ Москвада болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар И. В. Капитонов, В. И. Долгих, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай Хүдөө ажахын таhагые даагша В. А. Карлов, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведүүдэй, министерствэнүүд ба албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, ажалай мэдээжэ түрүүшүүл президиумдэ hууба.

СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяц элидхэл хэхэдээ, хүдөөгэй ажалшад ехэ амжалтаар hайндэрөө угтаха зуураа, ургаса хуряалгаяа дары дүүргэхэ, ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын үндэhэ hуури табиха, тиигэжэ эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ тэмдэглээ.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ бухы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ элсүүлхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад парти, правительствоёо найдуулба. (ТАСС).

Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойдо зорюулhан

КПСС-эй ЦК-гай УРЯАНУУД

… Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй мандаха болтогой!

… Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе шата нээhэн Агуу… Октябрьда алдар соло!

… Хэтэ мүнхэдөө хүсэн түгэс революционно интернаци… hургаал — марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

… Советскэ Союзай Ленинскэ Коммунис парти мандаха болтогой!

… Арад зонтоёо бата нэгэдэлтэй байхадаа, парти хүсэтэй! Партитаяа бата нэгэдэлтэй байхадаа, тэрэнэй хүтэлбэри… ябахадаа, арад зон хүсэтэй!

… Коммунистнууд! КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэм… манлайда дабшагты!

… Коммунизм байгуулагша, амгалан тайбан байдалай … шууд сэхэ тэмсэлшэ — агууехэ совет арадта алдар …!

… Советскэ Союзай эрхэтэд! Ленин шэнгеэр, коммунис … ажаhуужа, ажаллажа, тэмсэжэ hурагты! …КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүл…!

… Советскэ Союзай ажалшад! Арбан нэгэдэхи табан … габшагай ажалаар тэмдэглээ! …най агууехэ Эхэ орон бүри хүсэн түгэс, баян дэлгэр, hайхан болог лэ! Бухы юумэ хүнэй аша туhада, бухы юумэ хүнэй түлөө!

… Советүүдэй ороной баатар габьяата хүдэлмэришэн … мандаха болтогой!

… Алдарта колхозно таряашад мандаха болтогой!

11. Совет арадай интеллигенци мандаха болтогой!

12. Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба ара… интеллигенциин эбдэршэгүй бата холбоон мандаха болтогой!

… Советскэ Союзай бүхы нацинууд болон арад үндэ… аха дүү ёhоной хани барисаан, хэлбэришэгүй ба… нэгэдэл мандаха болтогой!

… СССР-эй Конституци мандаха болтогой! …циалис демократи мандаха болтогой!

… Арадай депутадуудай Соведүүд мандаха болтогой! …тскэ Союзай эрхэтэд! Гүрэнэй ба обществын хэ… …дые хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадагты!

… Коммунизмын hургуули, манай обществын нүлөө … хүсэн — совет профсоюзууд мандаха болтогой!

17. Хүбүүд, басагад! Эрдэм, соёл болбосорол, мэргэ… шадабари оролдосотой нэтэрүүгээр шудалагты! …ммунизмын түлөө үндэр мэдэрэлтэй тэмсэлшэд бо…!

… Коммунис партиин найдамтай туhалагша ба дай… халаан, совет залуушуулай түрүү отряд — Ленин… комсомол мандаха болтогой!

… Коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшад — совет …үүд мандаха болтогой! …—эхэнэртэ алдар соло! …дэлхэйн үхибүүдтэ — эб найрамдал ба зол жар…!

… Совет сэрэгшэд! Сэрэгэй ба политическэ бэлэдхэ… наржуулан hайжаруулагты! …Совет арадай амгалан тайбан ажалые, социализмын … туйлалтануудые hэримжэтэйгээр, бата найдам… сахин хамгаалагты! …СССР-эй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

… Октябриин илалтын, манай Эхэ ороной нэрэ хүн… эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааhан байдалай түлөө тэм… унаhан баатарнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

… Советскэ Союзай ажалшад! Эрдэм, техникын хүг… дэбжэлтые хурдадхагты! Хаа хаанагүй түрүү дүй … нэбтэрүүлэгты!

…р мэдэрэлтэй коммунис гурим заршамые бэхи…лэгты! Зохёохы үүсхэл эдэбхи гаргагты! …экономикоёо эршэмтэйгээр хүгжөөе!

… Советскэ Союзай ажалшад! Хүгжэлтэ түгэс социа… арга боломжонуудые, оронойнгоо үйлэдбэриин ба … техникын хүсые бүрин хүсэдөөр хэрэглэгты!

… Советскэ Союзай эрхэтэд! Ниитын ажахыда алмал… арьбалалтын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ эдэбхи… хабаадагты!

Экономико гаргаша багатай байха ёhотой!

25. Советскэ Союзай ажалшад! Социалис мүрысөөнэй тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябагты!

Табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэбди, үлүүлхэбди!

Ашаг үрэтэйгөөр, hайн шанартайгаар хүдэлхэ гээшэ манай патриотическа уялга мүн!

26. Коммунис байгуулалтын манлайда дабшажа ябадаг Улаан тугта коллективүүдтэ, түсэбтэ табан жэлэй гвардеецүүдтэ алдар соло!

27. Советскэ Союзай ажалшад! Хүдэлмэриин газар бүхэндэ ажалай бүтээсэ, ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлэгты!

28. Советскэ Союзай ажалшад! Ураалай, Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые дары түргөөр хүгжөөгты!

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эршые шангадхагты!

29. Түлишын ба элшэ хүсэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Эхэ оромнай таанадhаа улам ехэ нефть, газ, нүүрhэ, электрын элшэ хүсэ хүлеэнэ!

30. Совет металлургнууд! Үйлэдбэриин технологиие наринжуулан hайжаруулагты!

Металлай продукциин шанарые дээшэлүүлэгты, үнэгүй продукци үйлэдбэрилэн гаргалгые үргэдхэгты!

31. Машина бүтээгшэд! Бүтээсэ ехэтэй, гаргаша багатай ба найдамтай hайн машинануудые, приборнуудые, оньhожоруулгын ба автомадаар хангалгын хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээгты!

Промышленность болон хүдөө ажахые техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэгжүүлгые түргэдхэгты!

32. Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Химическэ продуктнууд болон материалнуудаар арадай ажахын, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангагты!

33. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэ болгогты, шанарыень hайжаруулагты!

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ, хүн зоной ажаhуудалые хангалгада — үдэр бүриин анхарал!

34. Барилгашад ба хабсаргагшад! Капитальна hомололгонуудай ашаг үрые дээшэлүүлэгты!

Түргөөр, эрхим шанартайгаар, мүнөө үеын техническэ үндэhэ hуури дээрэ барилга хэгты!

35. Транспорт ба хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые найдамтайгаар хангагты!

Совет хүнүүдые хангалгын соёл болбосоролые дээшэлүүлэгты!

36. Советскэ Союзай ажалшад! Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэгты! Тэрэниие оньhожоруулха, хими нэбтэрүүлхэ хэрэгэй, газар тариалан шанаржуулан hайжаруулгын эршые шангадхагты!

Хара бэшэ хүрьhэтэ нютагые шэнэдхэн хубилгаха гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг мүн!

37. Колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын ашаг үрые дээшэлүүлэгты!

Орооhо таряа үйлэдбэрилгые үргэдхэгты! Газараа, оньhон техникээ, үтэгжүүлгэнүүдээ эзэн ёhоор хэрэглэгты!

Еэдүйн ургасада ехэ анхарал оролдолго хандуулагты!

38. Хүдөө ажахын ажалшад! Мал ажалай тэжээлэй баазые бэхижүүлэгты!

Мяха, hү, үндэгэ, нооhо болон бусад продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдагты!

Мал ажал — габшагай ажал мүн!

39. Хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй, транспортна, шанаржуулгын ба худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын продукци гээлтэ хоролтодо бү оруулагты!

Үйлэдбэрилэгдэhэн бухы юумэн арад зоной аша туhада хэрэглэгдэхэ ёhотой!

40. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэд! Ажалай шанар болон соёл болбосорол дээшэлүүлэгты, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ гүйсэд дүүрэнээр хангагты!

41. Советскэ Союзай эрхэтэд! Ниитын баялигта эзэн ёhоор хандадаг байгты! Социалис зөөри улам арьбадхагты!

Оронойнгоо баялигуудые тааруу зүбөөр хэрэглэгты!

Түрэл байгаалидаа гамтайгаар хандагты!

42. Арадай ажахын мэргэжэлтэд! Уралан наринжуулагшад ба ухаалан зохёогшод! Техникэ, технологи болон үйлэдбэриие хүтэлбэрилгые наринжуулан hайжаруулагты!

43. Совет эрдэмтэд! Шэнжэлгэнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлэгты!

Эрдэм наука болон үйлэдбэриин холбоон улам бэхижэг лэ!

Совет эрдэм наукада алдар соло!

44. Гүрэнэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдэлмэриингөө онол аргые наринжуулан hайжаруулагты! Совет хүнүүдэй хэрэглэмжэ ба эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандагты!

45. Арадай хинагшад! Жаяг журам бэхижүүлхын, алмалта ба арьбалалтын түлөө улам эршэтэйгээр тэмсэгты!

46. Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд! Хүмүүжүүлгын, мэдээсэлэй болон пропагандистска хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлэгты!

Совет хүн бүхэндэ коммунис үзэл суртал, ажабайдалай эдэбхитэ хараа шэглэл нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлэгты!

47. Литература болон искусствын ажал ябуулагшад, соёлой хүдэлмэрилэгшэд! Манай агууехэ Эхэ ороной нэрэдэ хүрэмөөр зохёол бүтээлнүүдые байгуулагты!

Совет искусствын үзэл сурталай, партийна болон арадай шэнжэ шанарай тугые дээрэ үргэн ябагты!

48. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Ургажа ябаа үетэнэй hуралсалай, политическэ, ажалай ба ёhо гуримай талаар хүмүүжүүлгын шанар дээшэлүүлэгты!

49. Дээдэ hургуулинуудай болон техникумүүдэй хүдэлмэрилэгшэд! Үзэл сурталай талаар хатуужанги, эрхим шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэгты!

Эрдэм наукые хүгжөөгты, үйлэдбэритэй харилсаа холбоогоо бэхижүүлэгты!

50. Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд! Совет хүнүүдэй элүүр энхэ тушаа үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргажа байгты! Медицинскэ хангалгын шанар дээшэлүүлэгты!

51. Физкультурнигууд болон спортсменүүд! Физкультурна хүдэлөөндэ улам бүри олон хүнүүдые хабаадуулагты!

Совет спортын алдар солые улам арьбадхагты!

52. Дайнай ба ажалай алдар солото ветерануud! Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэд! Коммунис партиин ба совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёhо заншалнуудай жэшээ дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлэгты!

53. Һургуулиин шабинар, hурагшад, студентнэр! Эрдэм бэлиг, соёл болбосорол болон ажалай дүршэлнүүдые нэтэрүү оролдосотойгоор шудалагты!

Совет Эхэ орондоо хани халуунаар дурлагты! Ленинэй хэрэгэй түлөө, коммунизмын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэд болоогты!

54. Советскэ Союзай эб найрамдалта дуратай ленинскэ гадаадын политика мандаха болтогой!

КПСС-эй XXVI съездын зохёон найруулhан 80-дахи онуудай Эб найрамдалта программа бодото дээрээ бэелэг лэ!

55. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта амар мэндэ! Арадай хэрэгэй түлөө эрэлхэг зоригто тэмсэлшэд — коммунистнуудта нэрэ хүндэ, алдар соло!

56. Бухы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэл ба нягта жагсаал улам бэхижэг лэ!

Пролетарска интернационализм — уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин шалгагдамал ба хүсэн түгэс зэбсэг мандаха болтогой!

57. Дэлхэйн социализмын, уласхоорондын пролетариадай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй илагдашагүй харилсаа холбоон улам бэхижэг лэ!

58. Социалис оронуудай арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай нэгэдэл ба нягта жагсаал, социализмын туйлалтануудые бэхижүүлхэ гэhэн хэлбэришэгүй хүсэл зориг мандаха болтогой!

59. Американ империализмын hүйдхэлтэ ябуулгануудта эрид шууд эсэргүүсэн жагсагша Кубын баатар габьяата арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

60. Баатар габьяата вьетнам арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

61. Эрэлхэг зоригто лаос арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

62. Бэеэ дааhан, эрхэ сүлөөтэ, арадай Кампучиие байгуулжа байгаа кампучи арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

63. Апрелиин революциин туйлалтануудые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалжа байгаа афган арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

64. Өөрынгөө бэеэ даанги байдалые, революционно туйлалтануудые шэн зоригтойгоор хамгаалжа байгаа Анголын арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

65. Социалис шэнэдхэн хубилгалгын революционно зам бата найдамтайгаар шэлэн абаhан Эфиопиин арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

66. Капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангида аха дүүгэй амар мэндэ!

Монополинуудай дарлалта ба мүлжэлгэдэ эсэргүүсэн, ажалшадай эрхэнүүдэй түлөө, эб найрамдалай, демократиин түлөө тэмсэлшэдтэ алдар соло!

67. Колониальна дарлалта мүлжэлгэhөө сүлөөрhэн арадуудта, национальна бэеэ даанги байдал ба социальна дэбжэлтые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!

68. Империализм ба расизмда эсэргүү, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа Африкын арадуудта хани халуун амар мэндэ!

69. Империализмда ба эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, өөhэдынгөө оронуудай демократическа хүгжэлтын түлөө тэмсэжэ байгаа Латиин Америкын арадуудта хани халуун амар мэндэ!

70. Фашис хунтада эсэргүү шэн зоригто тэмсэл ябуулжа байгаа Чилиин ажалшадта, бухы демократуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

71. Эрхэ сүлөөгэй, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлшэдтэ — түрмэ болон фашис шоронгуудта тамалагдан зобожо байгшадта аха дүүгэй амар мэндэ!

Империализмын ба хархис хүсэнүүдэй hабарта ороод, тамалагдан зобожо байгшадта эрхэ сүлөө!

72. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада, империализмын зонхилолгодо эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа араб арадуудта хани халуун амар мэндэ!

Совет-араб хани барисаан улам бэхижэг лэ!

73. Европын оронуудай арадууд! Американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгодо эсэргүүсэн тэмсэгты!

Европодо — эб найрамдал, аюулгүй ба хүршэ ёhоной амгалан тайбан байдал!

74. Азиин оронуудай арадууд! Империализм ба эзэрхэн зонхилолгын үгэсэлгэдэ эсэргүүгээр, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэгты!

Ази этигэл найдабариин ба харилсаа холбооной түби болог лэ!

75. Агууехэ эндэхэг арадта хани халуун амар мэндэ!

Советскэ Союз болон Индиин хоорондо хани барисаан ба харилсаа холбоон улам хүгжэг, бэхижэг лэ!

76. Дэлхэйн арадууд! Империализмын, дай жүрөөдэлгын ба реваншизмын эзэрхэг түримхэй хорото ябуулгануудта эрид шанга харюу үгэгты!

Буу зэбсэгүүдые урдилдэн гаргалгые болюулая, түгшүүрилтэ байдал hуларуулгые улам үргэдхэе, дайнай аюулые усадхан сарая!

77. Эб найрамдалай тала баримталагшад! Эгээл агуу эрхын — амгалан ажаhууха эрхын түлөө нангин тэмсэлдэ өөhэдынгөө хүсэл оролдолгые арьбадхагты!

Нейтронно ба олон хүн зониие хюдаха бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые хорихын түлөө удаа дараалан тэмсэгты! Ядерна дайе огтолон хоригты!

Дэлхэйдэ — эб найрамдал!

78. Манай агууехэ Эхэ орон — Совет Социалис Республиканууудай Союз мандаха болтогой!

79. Ленинэй туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэри доро — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр

ИЛАЛТА ШЭРЭЭЛСЭХЭ — БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

…роной ажалшад мү…эшэлтэ hайндэрөө — …ажахын хүдэлмэрилэг…бүхэсоюзна үдэрые ар…ргаадахяа тэмдэглэжэ …

…зоноо эдеэ хоолоор …айгаар хангахын тү… …хоолой тусхай прог… …зохёохо тухай КПСС-эй …ездын тоосоото элид… …хэлэгдээ hэн. Ар…дахи табан жэлдэ ха… холбооень хангажа, …бүхэнөө хүгжөөхэ хү… үргэлжэлүүлэгдэхээр …ханхай.

…оной январь hарада …ЦК, СССР-эй Мини… Совет «1981—1985 …мүн 1990 он хүрэ… …дэ Буряадай АССР-эй …гын хүсэнүүдые …комплексноор хүг…жэлнүүд тухай» тог… … бэлэй. Тиин энэ …ын ёhоор, республи… совхозууд болон …гын бусад предприя… 1985 ондо 570 мянган … бага бэшэ ороохо …50 мянган тонно хү…ртаабха. 43 мянган …ошо, 115 мянган тонно малай, шубуунай мяха, 263 мянган тонно hү, 243 миллион үндэгэ, 6865 тонно нооhо үйлэдбэрилхэ зэргэтэй.

КПСС-эй аграрна политикые бодото дээрэнь удаа дараалан бэелүүлhэнэй ашаар үнгэрhэн арбадахи табан жэлдэ республика доторнай мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар шэнэ алхам туйлагдаhан байна.

Мяха, hү, үндэгэ, ноохо абажа, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб сүм дүүргэгдээ.

Республика доторнай үйлэдбэриие томодхохо, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ, эмхидхэлэй гурим шэнэдхэн хубилгаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Республика доторнай мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ промышленна түхэлэй нэгэдэлнүүд, ажахынууд хоорондын предприятинууд ашаглагдажа байна.

Мүнөө үедэ республика доторнай шубуу үсхэбэрилгэ бүхыдөө промышленна hуури дээрэ гаргагдаа. Тиихэдэ бүхыдөө гахайн мяханай 93 процентнь томодхогдоhон, тусгаар мэргэжэhэн ажахынуудта, гахайн комплекснуудта үйлэдбэрилэгдэнэ. Республикымнай колхозуудта, совхозуудта hү үйлэдбэрилхэ, үхэрнүүдые шахан таргалуулха, эмэ хашарагуудые түлжүүлхэ, хонидые шахаха комплекснууд хүдэлгэгдэжэ эхиланхай.

Тугал, буруу, хашарагуудые түлжүүлхэ, шахаха районой ажахынууд хоорондын Загарайн, Бодонгуудай нэгэдэлнүүдэй, мүн гахайн мяха үйлэдбэрилхэ Улаан-Үдын, Хяагтын районуудай ажахынууд хоорондын нэгэдэлнүүдэй дүй дүршэлые зэргэлсүүлэн харахада, хүдөө ажахын продукци промышленна аргаар үйлэдбэрилхэ шэнэ онол аргын аша үрэтэй байhаниинь элирнэ.

Республикымнай хүдөө ажахые республикын Госкомсельхозтехникэ нэгэдэл, барилгын «Бурятводстрой» управлени хангана. Гансахан арбадахи табан жэлэй туршада 13 мянган гектар уhалагдадаг шэнэ газар ашаглагдажа, 22,5 мянган гектарай уhалууриин hубаг, ханаабууд шэнэдхэгдэн hэльбэгдээ, 10 мянган гектар намаг газар хатаагдаа, 105 мянган гектарта үрэжэл hайжаруулха культуртехническэ хүдэлмэри ябуулагдаа юм.

Газар тариалангай hалбарида тусхай мэргэжүүлгын болон ажахынууд хоорондын хамжаанай үндэhөөр үйлэдбэри хүтэлбэрилгын шэнэ эмхинүүд нэбтэрүүлэгдээ. Жэшээлбэл, «Бурятсортсемпром», «Бурятсельхозхимия», холимог тэжээл үйлэдбэрилхэ Бэшүүрэй ажахынууд хоорондын, мүн малай тэжээл нөөсэлхэ Хэжэнгын ажахынууд хоорондын «Баянгол» гэжэ нэгэдэлнүүд хүдэлгэгдэнэ.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет, партиин райкомууд, райгүйсэдкомууд, хүдөө ажахын органууд газарай үрэжэл hайжаруулжа ашаглаха, үрэhэ үйлэдбэрилгые промышленна hуури дээрэ гаргаха, мүн тэжээл бэлэдхэлгые тусхай hалбари болгохо ба ороохо таряа, хартаабха болон овощ үйлэдбэрилгые саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэрэшэлэн ниитынгээ адууhа мал тэжээлээр хангаха асуудал шиидхэгдэнэ.

Үнгэрhэн хугасаа соо тарилгын хубаарилга шэнээр харагдажа, малай тэжээлдэ ороохо ороохото ургамалнуудай тарилга, сэбэр паар нилээд үргэдхэгдөө, үнгэрhэн жэлнүүдэйхидэ орходоо органическа, минеральна үтэгжүүлгэнүүд ехээр оруулагдадаг болоо. Мүн хабарай тарилгын хүдэлмэри, сабшалан, тариалан уhалха ажал саг соогоо, шанартайгаар ябуулагдана.

Эдэ бухы хүдэлмэри эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулhанай ашаар үнгэрhэн жэлнүүдэйгээ гасуурай бэрхэшээлые найдамтайгаар дабажа гарахаhаа гадна хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, шанарыень hайжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Жэшээлбэл, 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр Баргажанай районой Уланай, Бэшүүрэй районой «Победа», Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозууд, Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича», Захаминай районой Михайловкын, Хурамхаанай районой Гааргын, Яруунын районой Исэнгын, Хэжэнгын районой «Первомайский», Хориин районой Дээдэ-Тайлсын совхозууд, Кабанскын шубуунай фабрика республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ бэлэй. Тиихэдэ 1980 оной хүдэлмэриин дүнгөөр республикымнай колхоз, совхозуудай фермэнүүдэй, бригада, звенонуудай 30 коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэhэн байха юм. Онсо шалгарагшад урда мэтэ урмашуулагдаа hэн.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Сэндэмэ Цынденовна Николаева хэдэн жэлэй туршада Хэжэнгын районой Загаhатын совхоздо hаалишапаар ажаллаха зуураа, даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадагаа, эрмэлзэл түгэс ажалладагаа харуулаа. КПСС-эй гэшүүн нүхэр Николаева районой hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо, hайн үрэ дүн туйлана. Байгша оной юhэн hарын туршада hаамхай үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2500 килограмм hү hаажа, совхозойнгоо hаалишадай дунда мүнөө үедэ түрүүлжэ ябана.

— Үндэр уялга абаад, мүрысэн хүдэлжэ байхадаа, бухы хэшээл, оролдолгоёо ажал хэрэгтээ зорюулхые оролдоноб. Жэлэй дүүрэтэр туйлаhан амжалтаяа үшөө батадхахые оролдохоб, — гэжэ нүхэр Николаева мэдүүлнэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрөөр дашарамдуулан, түрүү hаалишаниие амаршалаад, ажалдань улам ехэ амжалта хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Ц. Николаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮНӨӨДЭР—ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БУХЭСОЮЗНА ҮДЭР

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ТУЙЛАҺАНАА БАТАДХАХА

Арбадахи табан жэлдэ районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэхэн бэрхэшээлнүүд тохёолдоо һэн. Дүрбэн жэл удаа дараагаар ган гасуур болоо, Газар тарялан дээрэ ажалладаг хүнүүднай эдэ жэлнүүдтэ ургаса абаха гэжэ яһала оролдоо. Теэд газарнай шиигээр ехэ дуталдажа, хэһэн ажалнай харюулагдаагүй.

Тиигэбэшье «Муу юумэн нэгэл һайнтай байдаг» гэжэ зоной дунда дэмы хэлсэдэггүй. Ган жэлнүүд бидэнэрые олон юумэндэ һургаа, Хэдышье гандуу жэлдэ тэжээл нэжэмэ нөөсэлхэ шэнэ арга хурга районой олонхи ажахынууд оложо абаа. Энэ захаһаа элеэр харагдана.

Хэрбээ бидэнэр гүрэндэ ороохо таряа, хартаабха болон овощ худалдалгаар арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй байбал, мал ажал хүгжөөлгөөр һуларуулаагүй тооной гараабди. Районой олонхи ажахынууд гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө жэл бүри бэелүүлжэ байгаа. Зүгөөр эндэ гүрэнэй талаһаа холимог тэжээлээр ехэ туһаламжа хүргэһэниинь ашаяа харуулалсаа,

Ганданги жэлнүүдтэ олоһон дүй дүршэлнай мүн ниитын адууһа малые шэмэтэ болон бүдүүн тэжээлээр найдамтайгаар хангажа байха арга зам нээжэ үгөө. Энээнһээ үндэһэлэн, КПСС-эй райком болон райгүйсэдком шэнэ табан жэлдэ шэмэтэ болон бүдүүн тэжээл хүсэд хүрэхөөр үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхэ зорилго районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табяа һэн. Эдэ асуудалнууд КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээжэ тогтоолтой зохилдуулагдан, партиин райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

Тэндэ абтаһан шиидхэбэреэ бэелүүлхэдээ манай ажахынуудай, түрүү звено болон бригадануудай, луговодуудай дүй дүршэлдэ түшэглэһэн байнабди. Жэшээнь, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо гол мүрэнэй захаархи газарые бүлүүр станцинуудаар уһалжа ашаглаха болоо. Энэ дүй дүршэл районой бусад ажахынуудта нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Мүн энэ ажахыда ногоо муутай, бэлшээриин газарые үндэһөөрнь һайжаруулжа, сабшалан болгоод, бүлүүр станцинуудаар ундалуулжа, үбһэ ногооной баян ургаса абажа эхилээ. Энэ дүршэл шадабариень «Рассвет» колхоздо, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Охин-Булагай совхозуудта, «Победа» колхоздо үргэнөөр хэрэглэжэ байна.

Районой ажахынуудта сенаж, силос дарахын тула тэжээлэй элдэб ургамалнуудые холижо тарилга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хёлгын совхозой нүхэр Баженовэй звеногой жэшээгээр тэжээлэй иимэ холисо һайнаар ургуулагдадаг болоод байнхай. Олохон ажахынуудта сабшалан хорёологдожо, намартаа, үбэлдөө малаар ехэ гэшхэгдэхэеэ, зундаа ургасань туйбэгдэхэеэ болёо. Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болохо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые захалхадаа манай районой ажалшад энэ жэл сагай уларил бараг һайн байха гэжэ ехээр найдаа һэн. Теэд энэ найдабариин хүсэд тудаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Зунай эхеэр баһал гандуу байжа, районой зарим талада (Калининай нэрэмжэтэ колхоздо, Бэшүүрэй, Бодонгуудай, Новосретенскын совхозуудта) ургасада туһалхаар һайн хура бороо ороогүй байшоо. Тиигээшье һаа, тэжээлэй ургамалнуудай гараса яһала бараг байба. Эндэ бүлүүр станцинуудые хэрэглэжэ, газараа ундалуулдаг болоһон дүй дүршэл туһалаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүн бидэнэр зундаа оройтожо ородог бороодо тудахаар тарилгаяа хэдэг болоно һураабди.

Эдэ бүгэдын ашаар 100 мянга гаран тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаабди. Тэрэ тоодо урдань үзэгдөөгүй ехэ сенаж — 20 мянган тонно дарагдаа. Тиигэжэ урда жэлэйхиһээ дүрбэ дахин ехэ шэмэтэ тэжээл нөөсэлэгдөө. Гадна дүрбэ мянга гаран тонно ногооной витаминна гурил гаргагдаа, Энэмнай районой түүхэдэ түрүүшынхеэ туйлагдаһан үрэ дүн гээшэ,

Энэ жэлдэ үбһэн нилээд ехэ — 20 мянга гаран тонно бэлэдхэгдээ. Үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ мүрысөөн, дэ олохон звено болон луговодууд эрхимлэжэ гараа. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай звеное даагша, КПСС-эй райкомой гэшүүн нүхэр Горюнов гектар бүриһөө 52 центнер үбһэ хуряажа абаһан байна. Силосэй ургамалнуудай баян ургаса Хёлгын совхозой нүхэр Баженовэй звено туйлаа.

Байгша ондо хартаабхын баян ургаса абтаба, Районой ажахынууд гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 центнер хартаабха суглуулаа. Эндэ ган гасуурта ехээр дайрагдаһан ажахынуудай ургаса тоологдоһон байна. Зүгөөр бусад ажахынуудта хартаабхын ургаса нилээд дээгүүр. Жэшээнь, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо гектарай 180 центнер хартаабха хурлагдаа. Энэ совхозой Павел Иванович Бурцевай звено гектарай 195 центнер хартаабха малтажа, район дотороо эрхимлэбэ.

Эдеэ хоолой энэ үнэтэ ургамал «Рассвет», «Победа» колхозуудта, «Сибирь» совхоздо һайнаар ургуулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар районой ажахынууд гүрэндөө 3 мянган тонно хартаабха худалдаха түсэбтэ даабаряа 5 мянган тоннодо хүргэбэ, Хартаабхын үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаагдаад, нилээд ехэ хубинь малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхээр үлөөгдөө.

Мүнөө үедэ таряа хуряалга дүүрэнтэжэ байна. Тарянай ургаса үлүү һайн гэхын аргагүй. Тиигэбэшье энэ жэлдэ бүхы дээрээ 450 мянган центнер таряа абаха гээшэ бага бэшэ ааб даа, Зүгөөр ажахы бүхэнөөр абажа харахада ургаса адли бэшэ. Ган гасуурта дайралдаһан ажахынуудта гектарай 5—7 центнер орооһон абтаа һаа, XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба», «Еланский», «Победа» колхозуудта 12—15 центнертэ хүрөө. Тиигэжэ районой ажахынууд гүрэндөө 100 мянган центнерһээ бага бэшэ таряа худалдаха аргатай болоо.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, районой тарялан дээрэ ажалладаг хүнүүд ган гасууртай тэмсэхэ талаар яһала дүршэл шадабаритай, эмхи гуримтай болоо гэжэ тэмдэглэхээр.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн, зоной дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри айхабтар ехээр нүлөөлһэн байна. Энэ жэлэй эхиндэ районой түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ социалис уялганууд баталагдан абтажа, мүрысөөнэй гурим тухай хэлсэгдээ һэн.

Районой хэдэ хэдэн коллектив социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан юм. Жэшээнь, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэрине богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ үүсхэл гаргаад, үгэдөө хүрөө.

Һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб болзорһоо урид бэелүүлхэ, һүнэй шанар дээшэлүүлхэ талаар ехэ уялгануудые абажа, республика доторoo мүрысөө үүсхэһэн жэшээтэй. Мүнөө гүрэндэ һү худалдалга графигһаа уридлажа ябана. Һүнэй шанар үбэлэй, зунай үедэ урда жэлэйхиһээ нилээд дээгүүр байба. «Победа» колхозой, Бэшүүрэй совхозой гүрэндэ тушааһан һүниинь бүхыдөө 1-дэхи сортоор абтана.

Ургаса хуряалгын үедэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид үндэр ехэ уялгануудые абажа, мүн лэ республика доторoo мүрысөө дэлгэрүүлһэн байна. Мүнөө энэ колхозой механизаторнууд абаһан уялгаяа бэелүүлжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэнхэй.

Малшаднай энэ жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Гүрэндэ нооһо худалдаха түсэб дүүргэгдэнхэй. Мүн һү худалдаха даабари үлүүлэгдэхэ байна, Малшаднай гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абана.

Тиигэбэшье хүдөө ажахыдамнай дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии.

Хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго юуб гэхэдэ, энэ түрүүшын жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа батадхажа, бүхы табан жэлэй даабаринуудые урагшатайгаар бэелүүлхэ хэрэг болоно.

А. ПЛОТНИКОВ,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

„ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЫ ҺАЛБАРИНУУДЫЕНЬ ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨХЭ БА АШАГ ҮРЫНЬ УРГАЛТА ХАНГАХА, ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ЕХЭ БОЛГОХО БА ШАНАРЫЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭРЭГТЭЙ.“

(«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдһээ»).

ХОНИН АЖАЛ ХҮНДЭТЭЙ

Зэдын үрэжэлтэй үргэн тала дайдаар хонин һүрэгөө атарлуулан бэлшээжэ ябахадаа колхозойнгоо баялиг болохо мал ажалые эрхилэлсэхэ гээшэ хүндэ ехэтэй хэрэг гэжэ ходоодоо сэдьхэлдээ һанадагби.

Үнэхөөрөөшье, бидэ, хонишод хамтынгаа зөөриие арьбадхан үсхэлсэхэ уялгатай гээшэбди, Ажахынгаа хүтэлбэриин энэ найдабариень харюулха дүүрэн арга боломжо бидэндэ бии.

1943 оной хабар нютагайнгаа һургуулиин 6-дахи класста һуража байһан аад, тэрэнээ орхижо, гэртэхиндээ туһалалсахаяа ошоо һэм. Тиихэдэ Дэнсэма эжымни гансааран колхозой эхэ хонидые харууһалдаг байгаа. 17 наһатайдаа түрэл нютагтаа механизатораар хүдэлжэ эхилээб. Харин һүүлэй табан жэлэй туршада Цырен-Дулма Бадмаевна һамгантаяа хонин һүрэг харууһалжа ябанабди. Богонёор хэлэхэдэ, ажал хэжэ эхилһэн сагһаа хойшо хонин ажалтай хуби заяагаа холбоһон хүн гээшэб.

Түрүүшын жэл бидэндэ голодоһондо гараһан эхэ хонидые даалгажа үгөө һэн. Тиигээд ажаллажа эхилхэдэмнай дүршэл шадабари, мэргэжэлшье дуталдаа һэн ааб даа. Энэ үедэ хэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье һаа, бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй, арга боломжоёо элсүүлэн ажаллажа, зуун эхэ хонин бүриһөө 86 хурьга томо болгожо, нооһо хайшалха түсэбөө дүүргээ һэмди. Тэрэ жэлые бүхы наһандаашье мартахагүйб. Юундэб гэхэдэ, бидэ ёһотойл харюусалгатай шалгалта гаталаа һэмди.

Тэрэ сагһаа хойшо хурьгадые абаха, түлжүүлхэ, нооһо туһаха талаар ажахынгаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гараабди. 1977 онһоо, ямаршье жэл болог, абаһан түсэбтэ даабаряа бүрин бүтэн бэелүүлдэг болообди. Иимэ үрэ дүн минии ерээгүй. Өөһэдымнай оролдоогүйдэ хэн ерээд хэхэб даа. Бии байгаа тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, хагдатай газарта һүрэгөө шадажа бэлшээһэнэй ашаар түсэбөө дүүргэдэг болообди. Энэ жэлдэ отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 114,5 хурьга түлжүүлжэ, тус бүриинь дунда зэргээр 25 килограммда хүргэжэ, эхэһээнь һалгааһан, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалһан байнабди. Ерэхэ жэлдэ байгша онойхиһоо үшөө олон түл абаха, гүрэндэ ехээр нооһо тушааха социалис уялга абаабди. Энэ хараалһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадахабди. Юуб гэхэдэ, минии бригадада 33 гектар сабшалан даалгагданхай. Үндэр ургаса абахын түлөө Зэдын голой уһа һубаг ханаабуудаар урадхуулан, бүхы газараа уһалхые оролдонобди. Һүүлэй хоёр-гурбан жэл сабшалангайнгаа бута болдогые тэгшэлхэ, шугы бургааһыень отолхо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаабди. Тиихэдэ газарайнгаа үрэжэл һайжаруулхын тула наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр гаргаа. Энэ хэрэгые ажахын дүршэлтэй луговод Базар Дымчикович Домбоев эрхилдэг юм. Иимэ ажал ябуулһандаа сабшалангай гектар бүриһөө 20 — 25 центнер үбһэ абанабди. Байгша ондо ехэ ган гасуур болоошье һаань, гектарай 22,4 центнер ургаса хуряагаабди.

Энэ хадаа дүршэлтэй луговодой хэһэн хүдэлмэриин аша үрэ болоно бшуу.

Би гэр бүлөөрөө отарынгаа хонидто үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг заншалтайб. Бидэндэ мориин косилка тармуур хоёр үгтэдэг юм. Би ухи хүүгэдээрээ звено болоно хүдэлдэгби. Байгша ондо 600 центнер үбһэ суглуулха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 740 центнертэ хүргөөбди. Иигэжэ хонидоо үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гэжэ оролдонобди. Үбһэ һайн шанартайгаар, элбэгээр нөөсэлжэ абабалнай, түлшье олоор абтаха, нооһоншье ехээр хайшалагдаха бшуу.

Сентябриин 16-һаа хонидоо үрэжүүлжэ захалаабди. Техник-үрэжүүлэгшээр нүхэрни ажалладаг. Энэ хүдэлмэри хорёод хоногто хэгдэхэ юм. Үглөөнэй 5 часһаа ототой хонидоо илгажа, үрэжүүлһэнэй һүүлээр амяарань адуулаад, үдэшэлэн хоёрдохёо үрэжүүлдэгбди. Иигэжэ ажаллахада эхэ хонид заатагүй хурьгалха байна. Бэдэрдэг хусануудаа зелёнкоор, холимол тэжээлээр эдеэлүүлнэбди.

Хамтын баялиг болохо хонин һүрэг эрхилжэ ябаһан хүнүүд мүнөө сагта алишье талаараа хүндэтэйдэ тоологдолог гээшэ ааб даа. Хонин ажалда хүдэлһэн зоной салин хүлһэншье һайн болонхой. Өөртөө «Москвич» автомашина худалдажа абанхайб. Цырен-Дулма нүхэрни районно Соведэй депутат юм. Мүнөө «Горячинск» нурорт ошожо амархаяа байна. Манайхи найман үхибүүдтэй үнэр баян айлайхибди. Һайнаар, үнэн сэхээр ажаллаад байбал, гүрэн түрын үндэр хайрада хүргэхэшье, али болохоор урмашуулагдахашье байна. Намда Буряадай АССР-эй габьяата малшан гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Жэл үнгэрхэ бүри Сайдалнай баян дэлгэр болоно. Энэ табан жэлдэ манай хуби заяанда ехэхэн хубилалтанууд болохо гэжэ гүйсэд этигэнэбди. Эхэ оронойнгоо үшөө һайн һайхан болохын түлөө совет хүн бүхэн үдэр бүхэндэ бүри эршэтэйгээр хүдэлхэ, тэрэнэй хойноһоо тэмсэхэ ёһотой.

Р-Д. ЦЫРЕНОВ,
Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой аһалагша хонишон.

Уһалагдадаг газарые үргэдхэхэ, мүн тарялан, сабшалан, бэлшээриин газарай хүрьһэнэй үрэжэлые үндэһөөрнь һайжаруулха зорилготойгоор гансахан энэ жэлдэ республика доторнай хамта 14,8 миллион түхэригтэ уһанай ажахын болон мелиоративна хэдэн шэнэ барилганууд бүтээгдэхэ ёһотой. Тиигэжэ колхоз, совхозуудта олохон мянган гектар газар шэнээр уһалагдадаг болохонь.

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын районой Оронгын совхоздо 500 гектар сабшалан лиманна аргаар уһалха шэнэ системын һаяхан баригдажа дүүргэгдэһэн гол ханаабые харанат.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Владимир Доржиевич Машкинов Түнхэнэй район «Восточные Саяны» колхоздо механизатораар ажалла юм. Энэ нүхэрнай жэлһээ жэлдэ үндэр амжалта туйл гаараа ганса рэйон соогоо бэшэ, бүхы республика роо мэдээжэ болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ үндэр үрэ туйлаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Солын III ш орденоор шагнагданхай. Гадна тэрэ Буряадай АССР Верховно Соведэй депутат юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Д. Машкинов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨН ЭРШЭДЭНЭ

Репортаж

Үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ, городой хүн зониие сагаан эдеэгээр хангалсаха гэжэ «Искра» колхозой табиад һаалишад, малшад жэлэй дүрбэн сагта оролдожо ябана. Һаяхана эндэ зунай бэлшээриин үеын хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдожо, үбэлжэлгын һаһада бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тодорхойлогдобо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхозой һү һаалиин хоёр фермын, Надеинэй комплексын коллективүүд ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаба. Эдэнэр гүрэндэ 9800 центнер һү худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа бүри август һарын тэн багаар элидхэһэн жэшээтэй.

— Иимэ үрэ дүн бэлэхэнээр туйлагдаагүй,— гэжэ колхозой парткомой секретарь Георгий Георгиевич Филатов хөөрэжэ оробо.— Үбэлдөө, хабартаа тэжээлээр дуталдаад, зундаа малай бэлшээри байбашье, урда жэлэйхиһээ ехэ һү һаажа шадагдаа. Эндэ һаалишад, малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн социалис мүрысөөн ехэ туһа хүргөө гэхэ байнаб.

Үнэхөөр зунай бэлшээриин эхилхэ үеэр колхозой правлени, партком, профком болон ВЛКСМ-эй комитет социалис мүрысөөнэй гурим зохёон баталжа, коллектив бүхэндэ хүргөө һэн. Тиигээд һара бүхэндэ мүрысөөнэй дүн согсологдожо, ажалай түрүүшүүлдэ улаан вымпел, шан барюулагдажа байгаа. Зунай бэлшээриин гурбан һарын туршада (июль, август, сентябрь) 62 һаалишанда, эсэсэй дүнгөөр 7 һаалишанда улаан вымпел, мүнгэн шан үгтэһэн байха юм.

Зунай гурбан һарада абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэһэн һаалишад Анна Федоровна Николаева, Ксенья Яковлевна Афанасьева, Екатерина Иосифовна Иванова, Пелагея Леонтьевна Васильева, Анна Иосифовна Родионова, Галина Валентиновна Сучкова, Александра Дементьевна Зайцева олоной магтаал һайшаалда хүртэжэ, тус бүрээ 60 түхэригөөр шагнагдаа.

Коллективүүдэй дундаһаа социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн нэгэдэхи фермэдэ хүрэгдэбэ. Колхозой түб һууринай зүүн-хойто захада түхеэрэгдэһэн энэ фермэдэ 200 гаран үнеэд харууһалагдана. Сентябриин эхинһээ малынь дулаан байрада оруулагдажа, тэдэндэ буйлуулагдаһан нэмэлтэ тэжээл үгтэжэ захалаа.

— Зундаа үнеэдээ ой модон соогуур бэлшээжэ, бардаа, бурдууг уулгажа, тапалгаряагүй һайнаар һаажа шадаа гээшэбди,— гэжэ тус фермые даагша Алексей Алексеевич Борисов асуудалдамнай харюусаба.

— Энэ зундаа һаалишаднай хоорондоо мүрысэжэ, ехэл эдэбхи оролдосотойгоор хүдэлөө. нэгэшье үнеэн дутуу һаагдаагүй, хүн бүхэн, мал адуулагшадшье ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаа,— гэжэ энэ фермын һаалишан, партийна бүлэгые даагша Екатерина Иосифовна Иванова хэлээ.

Иимэл хадаа тус фермын 5 һаалишан зунай бэлшээриин эсэсэй дүнгөөр шагналда хүртөө ха юм. Мүнөө энэ фермэ үбэлжэ[…] хүсэд бэлэн болонхой,

— Үнеэдые үдэртө[…] ряалан, огород дээгүү[…] шээхын хажуугаар тус[…] дэнь үдэртэ 10 кило[…] хэршэгдэһэн ногоон т[…] һаагдаһан 1 литр һүн[…] грамм хүртэхөөр тар[…] ханай зүйл, 20-25 кило[…] бардаа үгтэнэ. Окт[…] 20 багаар силос нээг[…] гэжэ колхозой ахама[…] техник Николай Ми[…] Николаев мэдүүлбэ.

Һү һаалиин ехээр а[…] байһанай үшөө нэгэ н[…] юуб гэхэдэ, эндэ үнеэд са[…] гоо искусственна аргаар[…] жуулэгдэжэ, һубайрал[…] хагдаа тооной. Техн[…] жүүлэгшэд Акулина […] мовна Шурыгина, […] Кирилловна Васильев[…] шэдэй ажалладаг фер[…] дэй үнеэн бүриһөө тус[…] тадаг болонхой.

Теэд эдэнэр туйлаһа[…] һанаагаа амарнагүй. […] үдэрнүүдтэ һаалишад[…] шадай дунда Сэлэнгы[…] ной Тельманэй нэр[…] совхозой малшадай, […] жэлтэдэй Хандалга […] зүбшэн хэлсэгдэжэ, […] наар дэмжэгдээ. […] байгша оной дүрбэд[…] талда үнеэн бүриһөө […] лограмм һү һаажа, […] түсэбһөө үлүү 3000 […] һү бэлэдхэлэй […] оруулха уялга аба[…] эдэнэр ерэхэ жэлэй […] шын хахадта үнеэн […] 1320 килограмм һү […] зорилго урдаа табин[…]

Колхозой правлени, […] ком үбэлжэлгын […] лишадай, малшадай […] социалис мүрысөө ул[…] шэтэйгээр дэлгэ[…] ажалай түрүүшүүлые […] шуулха гурим батала[…] Тэрэнэй ёһоор һара […] мүрысөөнэй дүн со[…] дожо, үнеэн бүриһ[…] килограммһаа дээшэ […] һан түрүү коллекти[…] түхэриг, 260 килогр[…] дээшэ һү һааһан һаа[…] —40 түхэриг—нэгэдэ[…] гын шан барюула[…] хараалагданхай. Тэ[…] хоёрдохи, гурбадахи […] шангууд тогтоогдон[…] шан имагтал һайн […] тай һү тушааһан һа[…] та үгтэхэ юм. Т[…] фермэ бүхэндэ һүнэй […] дээшэлүүлхэ хэрэгт[…] анхарал хандуулагда[…]

Саашадаа һаал[…] малшадай ажал бү[…] стриальна түхэлтэй […] дохоор хүлеэгдэнэ. […] тэндэ 600 үнеэдэ[…] комплекс бодхоогдо[…] на.

— Ерэхэ жэлдэ […] оньһожоруулагдама[…] комплекс ашаглалга[…] хаар бэлдэжэ бай[…] гэжэ колхозой түр[…] Буряадай АССР-эй […] но Соведэй депутат […] Сельверстович Т[…] хэлэбэ.

Хүн зониие саг[…] гээр хангаха гэһэн […] XXVI съездын таб[…] рилгые бэелүүлхэ […] энэ колхозой ажа[…] битаяа нэмээхые […] Шэнэ комплексын […] гада оруулагдаха […] дэйнгээ тоо мянган […] до хүргэхэ, тэдэниие[…] тэ һайн тэжээлэ[…] хангаха орёо асууд[…] эдэнэр урагшатайгаа[…] хэжэ байна.

Б. ГЫЛ[…]
манай тусхай […] Улаан-Үдын рай[…]

Зураглал

БАЯЛИГАЙ ЭХИН ДЭЭРЭ

Урасхал сэлгеэн Бүхэн голой эрьеэр уняартажа харагдаһан Алтан уулын хойморoop трактор, косилкын таршаганаан холоһоо соностоно, Үбһэ хуряалгын түлэг дундаа ябажа байһан саг бэлэй,. Сабшагдаад хэбтэһэн ногоон хоншууханаар анхилха юм, Һүринүүд эндэ тэндэ һархайлдана.

— Эгээл олон һүринүүдтэй болоһон Батуевай звенодо ошогты, — гэжэ совхозой агроном-мелиоратор дурадхаа бэлэй,

Үнэхөөрөөшье, эгээн олоор жэрылдэһэн һүринүүдтэ хүрэхэдэмнай, Борис Цырендоржиевич Батуевай звено хүдэлжэ байба. Үбһэшэд һонирхожо, урдань үзэгдөө харагдаагүй роторно косилна тойронхой. Ушар юуб гэхэдэ, юрын косилка энэ участогай угаа үдхэн, үндэр ногоондо хахажа, урагшаа ябаагүй бшуу. Тиимэһээ тусхайта иимэ машина асаруулаад, сабшалан дээрээ туршаба гээшэ. Зүгөөр энэ роторно косилкань нэгэшье мүр гаргангүй, мүн лэ хахашаба ха. Хурса хутагануудые угаа түргөөр эрьюулдэг голнуудта ута ногоон хүрмэлдэшэнэ. Теэд гар хажуураар сабшажа, ажалай захада гарахань бэрхэтэй. Гэбэшье 15 гектар гараар сабшагдаа. Батуевай звеногой наһатайшуул гар хажуурта бэрхэнүүд ааб даа, Тэдэнэй эдир наһанда сабшалангай ехэнхи хубинь имагтал гар хажуураар хюһуулдаг һэмнай,

Борис Цырендоржиевич багаһаа шамбай сула бэетэй, үргэн сээжэтэй хүн. Үбһэ сабшажа ябахадаа, ямаршье хүндэ мүхөөгөө абтаагүй ёһотой гэжэ тухайлмаар. Тэрэнэй залуу ябахада хүдөөгэй хүбүүдтэ хүндэ ажал яһала тудаһан байна.

— Мүнөө ямар амар болонхойб даа. Бухалшье табигдахаяа болёо, аса, тармуур альганай холотор баригданагүй. Үбһэ бэлэдхэлгын бүхы ажал техникын хүсөөр хэгдэнэ,—гээд тэрэ хөөрэнэ,

Косилкануудай хахамаар иимэ үндэр ургаса луговод Батуев ургуулжа шадаа. Зүгөөр энэ газар ходо иимэ һайн ургасатай байгаагүй. Жэшээлхэдэ, арбан жэлэй урда тээ эндэ харгана, бургааһан һөөг һөөгүүдээр ургашаһан байгша бэлэй. Иимэл хадаа энэ газар Бургааһата гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй ёһотой, Һөөгүүдые тойрожо байжа хажууршад ногоо сабшадаг һэн. Тэрэ үедэ Кировэй нэрэмжэтэ совхозойхид тэжээлэй найдамтай бата һуури табиха зорилготойгоор олон жэлэй хараатай мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилһэн юм. Тиихэдэ Борис Цырендоржиевич Харганаагай отделениие эрхилэгшээр хүдэлмэрилжэ байгаа. Сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха хэрэгтэ тэрэ анхаралаа ехээр хандуулаа. Бүхэнэй уһалууриин системэ татуулхадаа нервээ нилээд лэ хүдэлгэһэн гэжэ тэрээн тухай нүхэдынь хэлсэдэг. Отделениие эрхилэгшээр ажаллахадаа Борис Батуев үдэр бүри шахуу мүнөөхи үбһэ-хулһанай асуудалда торолдогшо бэлэй. Фермэдэ ерэхэдэнь, отарада ошоходонь малшадай гүйха, эрихэ юумэн—тэжээл, тэжээл.. Үбһэ тэжээл арьбадхаха асуудалаар үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болоно ябахадаа Борис Цырендоржиевич луговодуудай ажалаар онсо һонирходог, тэдэнэртэ ходо туһалха гэжэ оролдодог һэн. Өөрөөшье участок даажа абаад, жэшээ харуулмаар үндэр ургаса абаха тухай бодолгото болоһоншье байха.

— Отделениие эрхилэгшээр хүдэлмэрилхэдөө хүнүүдэй захилые, эрилтые заатагүй бэелүүлхые хүсэдэг, ажабайдалдамнай туһалдаг юм һэн, — гэжэ һаалишан З. Содномова мүнөөшье мартадаггүй.

Түбшэн номгон зантайшье һаа, эрилтэ нэгэтэ табибал, тэрэнээ бэелүүлээгүйдөө сухаридаггүй агша. Архи тамхинтай нүхэсэгшэд тэрэнэй урда аягүйрхэхэ. Иимэ зониие Борис Цырендоржиевич үзэн ядадаг зантай. Мүнөөшье эрхилэгшын амаралтада гү, али командировкодо гарахада, тэрэ оронд онь томилогдодог юм. Луговодой ажалай хажуугаар харюусалгатай энэ тушаалдаа бүхы бэеэ үгэнги ябадаг.

Сабшалан даажа абаһаар, газарай бодото эзэн байһанаа тэрэ гэршэлээ. Харахадашье, Борис Цырендоржиевич газар дээрэ бахана мэтэ бата зогсоһон, набтаршаг хадаа бүри хүдэр, үргэн зэмтэй болоһон шэнги. Найгаха хэбэргүй, юумэн тухай һэбхеэр бодохо зангүй, «энэл хүндэ найдажа болохо» гэһэн һанаа түрүүлдэг хүн.

Батуевай урда тээ энэ газар дээрэ нютагай наһажаал үбгэн, угаа дүршэлтэй луговод Доржи-Мункуевич Лубсанов яһала ехэ ажал хэһэн байха юм. Ажалдаа ехэ нарии нягта үбгэжөөл бэлэй. Үшөө үмсэдөө үтэг харууһалха нюусатай, элинсэг хулинсагай дүршэлтэй танилсаһан ветеран тэрэнэй туһалагшаар хүдэлжэ эхилһэн Батуевта заабари, зүбшөөл яһала үгэһэн байха. Имагтал бодото эзэн зантай ажалша хүндэ сабшалангаа даалгажа үгэхэдөө, үбгэжөөл һанаагаа амараа һааб даа.

Гурбан жэлэй туршада Б. Ц, Батуев энэ сабшалан дээрэ луговодоор хүдэлнэ. 80 гектараа хэдэн хуби болгожо, ээлжээгээр шанаржуулдаг гуримтай. Жэл бүри адли хүдэлмэри эндэ хэгдэнэгүй, Жэшээлхэдэ, урзанда наг шэбхэ ехээр оруулагдаһан талмайда удаадахи жэлдэнь иимэ үтэгжүүлгэ гаргагдангүй, харин ондоо хубидань тараагдана. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые саг болзортонь, агроном-мелиораторай тодорхойлһон хэмжээгээр оруулха гэжэ оролдоно. Мүнөө хабар Борис Цырендоржиевич зарим газараа арба дахин уһалһан байха юм. Ушар юуб гэхэдэ, эндэхи газарай үрэжэлтэй хүрьһэн нимгэн, дороо элһэ шулуутай. Тиимэһээ хүрьһыень уһа шиигээр дутаахагүй гэжэ хүсөө ха юм. Гэхэтэй хамта, сабшалан дээрэхи шулуу шохойе жэл бүри түүбэшье, үбһэ хуряаһанай һүүлээр, онгилогдоһон шулуунууд дахин суглуулагдадаг. Хэды ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ, хүлһэн адхагдана гээшэб?!

Шулуутайшье, ямаршье һаа, түрэһэн нютагһаа налгай зөөлэн газар ондоо тээ үгы гэжэ хэншье хэлэхэ. Нютагайнь хүбүүн, поэт Даша Дамбаев нигэжэ бэшээ һэмнай: «Налгай аба, эжын юрөөһэн нангин газар хэды һайхан бэл Сэлэнгэ, Сэлэнгэ — сэсэгээр долгилһон нютаг лэ». Борис Батуев нютагһаа холуур хүнгэн ажал бэдэрээгүй, харин сэсэгээр бүрхөөгдэһэн тоонто газараа һайжаруулжа байна гээшэ. Гоё һайхан, буянтай хэрэг лэ. Одоол баялигай эхин дээрэ тэрэ ябана бшуу. Үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ хүдөөгэйхидэй амин хэрэг ха юм. Тэжээл элбэг лэ һаа, адууһа мал олошорхо, һүн, мяхан элбэгжэхэл.

Луговод Борис Батуев үндэр ургасаяа гээлтэгүйгөөр хуряажа шадаа. Өөрөө үбһэ бэлэдхэгшэдэй звеное толгойлоо. Тиимэһээ ажалай шанарта гол анхаралаа хандуулангүй яахаб! Имагтал һайн шанартайгаар бэлэдхэгдэһэн үбһэнэйнь хахад хуби сенажда оруулагдаа. Гектар бүриһөө 35 центнер гэхэ гү, али дүн хамта 2900 центнер үбһэ тэжээл энэ звено бэлэдхэһэн байна. Үбһэ бэлэдхэлгын үедэ Б. Ц. Батуевай звено социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ түрүү һуури эзэлжэ ябаа. Бадмацырен Бадмаев, Евгений Жамсаранов, Тогтохо Дармаев, Баатар Тудупов болон бусад эндэ һайнаар хүдэлөө. «Коммунис ажалай звено» гэһэн вымпел хододоо барижа гарабад. Звеногой гэшүүд гол түлэб залуушуул юм. Борис Цырендоржиевич залуу хүбүүдтэй үгөө һайнаар ойлголсожо, эсэгэ мэтэ хүмүүжүүлэн һургажа ябадаг. Ажалаараа тэдэнэртээ жэшээ харуулһаниинь ямаршье хэшээлһээ үнэтэй байгаа даа.

Удаадахи жэлэй ургасын түлөө мүнөө Борис Батуев сабшалан дээрэ хүдэлжэ эхилбэ.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

МҮНӨӨДЭР—ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭР

ИЛАЛТА ШЭРЭЭЛСЭХЭ—БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

...рэхэл. Эхиниинь 1-дэхи ...тал.

...1980—1981 онуудай ...й үбэлжэлгые амжалта...р үнгэргэжэ, мал ажа... продуктнуудые үйлэдбэ...и, гүрэндэ худалдалгые ...түүлхэ талаар Бүхэсоюз... социалис мүрысөөндэ шал... Зэдын район КПСС-... ЦК-гай, СССР-эй Министр... Соведэй, ВЦСПС-эй ... ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүн... грамотаар, 5 мянган ... мүнгөөр шагнагдаа. Мүн Яруунын районой ... колхоз, Захааминай ... Михайловкын, СССР-... жэлэй ойн нэрэмжэтэ, ...йин совхозуудай коллек... имиэ Хүндэлэлэй гра..., түс бүрөө гурбан мян... тухаригай мүнгэн шанда ... байна.

... Бүхэсоюзна болон ...ссин социалис мүры... гуримууд 1981 ондо, 1981—1982 онуудай үбэл... үедэ тэрэл хэбээрээ ... гэжэ ажахынуудта, мал... дуулгаха зуураа, колхоз... ...туудай болон хүдөө ажа... бусад предприятинуудай ..., профсоюзай, ком... организацинууд ма... үбэлжэлгын эхинһээ хой... фермэ, бригада, гүүртэ... коллективүүдэй, мал ... дунда, районуудай ...нуудай хоорондо социа... мүрысөө үргэнөөр дэлгэ... болоно. Энэ жэлдэ рес...ымнай хүдөө ажахы гасуурай бэрхэшээлдэ ... дайрагдаа. Илангаяа ..., Хэжэнгын, Сэлэнгын, ...йн, Улаан-Үдын, Мухар-..., Прибайкалиин, Бар..., Хурамхаанай райо... ган гасуурһаа ехээр хо.... Эдэ районуудай оло... бригада, звенонуудай, ...заторнуудай, хартааб..., огородшодой, лу... хэһэн ехэ ажа... хүсэд харюулагдаагүй, ... тариянай, тэжээлэй ...нуудай тарилгын ехэн... ...инь ган гасуурһаа хо..., хуряагдажа боломоор ... тон бага ургаса ...

... гасуурай бэрхэшээлые ... дабажа гарахын ту... түрүү онол аргануудые үр... нэбтэрүүлжэ, бэлиг ша... дүүрэнээр хэрэглэһэн ... урда мэтэ эрхим ... туйлаһан байна. Жэ..., Кабанскын, Бэшүү..., Хяагтын, Түнхэнэй райо... ажахынууд малай тэ... ехээр нөөсэлхэһөө гадна, ... дунда зэргээр 10 ..., тараа суглуулна.

...нскын районой Байга... ...ОПХ-гай Василий Иванович Залуцкиин хүтэлбэрилдэг тракторна бригада 860 гектарай түс бүриһөө 16 центнер тараа хуряажа, бүхыдөө 14.582 центнер ороохо суглуулаа гэхэ гү, али түсэбөө 1600 центнерээр үлүүлээ. Тиихэдэ Оймороой совхозой Владимир Доржиевич Албатаевай ударидадаг хартаабхашадай звено 150 гектарай га бүхэнһөө 112 центнер ургаса хуряажа абаа. Мүн Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой В. М. Дёминой хүтэлбэрилдэг луговодуудай звено 140 гектар сабшаланайнгаа гектар бүхэнһөө 23,8 центнер үбһэ сабшажа, түсэбөө 5,8 центнерээр үлүүлээ.

Мүнөө үедэ гол зорилго юуб гэхэдэ, ойрын үдэрнүүдтэ ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудые сүм хуряажа, бүхы һолоомо, мэхиинзэз үлөөнгүй суглуулжа, малай үбэлжөөнүүдтэ зөөхэһөө гадна, хүршэ областьнуудта нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгээ түргэдхэхэ эрилтэ табигдана. Мүн ажахы дотороо ожорһо, нарһанай шэлбүүһэ, дэгнүүл отолжо нөөсэлхэ хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэ болоно.

Үбэлжэлгын эхилэи сасуу тэжээлэйнгээ бүхы цехүүдые һаадгүй хүдэлгэжэ захаяха гээшэ шухалада тоологдоно. Бии байгаа тэжээлээ заабол шанаржуулан буйлуулаад, малдаа эдюулхэдэ аша үрэтэй байха юм. Хонишод мүнөө һүрэгөө һайн хагдатай бэлшээридэ манажа, тэжээлээ алмаха, арьбалха зэргэтэй. Мүн отара бүхэндэ нарһанай шэлбүүһэн бэлэдхэгдэжэ, һүрэг уһалха уһаниинь заабол бүлездхэгдэхэ ёһотой.

1980—1981 онуудай үбэлжэлгын бэрхэшээлһээ, мүн хабарзунай ган гасуурһаа уламжалан, зарим ажахынуудта малай тоо толгой үсөөрүүлэгдэжэ, ашаг шэмэнь доошолоод, мяха, һү, нооһо, үндэгэ гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ аргагүйдөөд байнхай. Тиихэдэнь Яруунын, Загарайн, Кабанскын, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай, Хориин районуудай колхоз, совхозууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха 9 һарынгаа түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ. Эндэ нэн түрүүлэн партиин райкомуудай, райгүйсэдкомуудай, профсоюзуудай улад зоной дунда ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулжа, ажахынуудай, фермэ, гүүртэ, отарануудай коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэниинь элеэр харагдана. Малшадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ Яруунын районой «Коммунизм» колхозой колхознигуудай, Зэдын районой Оёорой совхозой хүдэлмэришэдэй үүсхэл, уряанууд горитойгоор нүлөөлөө.

Байгша ондо республикымнай хонишодой 270 бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100, мүн дээшэшье хурьга абажа түлжүүлээ. Тиимэһээ хонишоднай мүнөө заншалта һайндэрөө омог баяртайгаар тэмдэглэнэ.

1981 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 153,3 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүхэнһөө 6 килограмм нооһо хайшалһан Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Дашинима Буодиевич Сундуевай туйлаһан амжалтые онсо тэмдэглэмээр. Мүн Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон В. Е. Шилов 100 эхэ хонин бүриһөө 136,4 хурьга түлжүүлжэ гараа. Зэдын районой Борьёогой совхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев 100 эхэ хонин бүхэнһөө 121 хурьга абажа, хонин бүриһөө 4.690 грамм нооһо хайшалаа. Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой хонишон Д. Ч. Бандаев байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 126 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4800 грамм нооһо суглуулаа. Тэрэшэлэн республикымнай ажахынуудай олон түрүү һаалишад, һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд һү һаажа, гүрэндэ тушааха 9 һарынгаа түсэб болзорһоо уридшалан дүүргэжэ, тугал олоор түлжүүлээд байнхай. Жэшээлбэл, Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина, Улаан-Үдын районой «Байгал» учхозой һаалишан Л. Н. Седых гэгшэд мүрысөөнэй манлайда урда мэтэ дабшанад. Тиихэдэ Зэдын, Захааминай, Хэжэнгын, Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын районуудай колхоз, совхозуудай һаалишад абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байнхай.

1981 оной зунай бэлшээриин үедэ малайнгаа шэгнүүрые горитойгоор дээшэлүүлхээр республика дотороо үүсхэл гаргаһан Яруунын районой «Комсомольский» совхозой үхэршэд ехэ илалта туйлана. Энэл районой Исэнгын совхозой үхэршэн Д. Г. Дашиев зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 1.000 граммаар нэмээгээ юм.

Мяха үйлэдбэриигые дээшэлүүлхэ талаар гахай үсхэбэрилдэг комплекснуудай операторнууд-гахайшадай оруулһан хубита ехэ. Тодорхойлбол, гахай үсхэбэрилхэ «Южный» комплексын операторнууд В. Е. Ефремова, К. Б. Савинова, Хяагтын-Адагай комплексдо ажалладаг Т. Н. Самойлова, А. Г. Колодина гэгшэд гахайнуудые шахан таргалуулхадаа түс бүриинь шэгнүүрые сүүдхын 500—588 граммаар нэмээдэг байгаа. Мүн Загарайн бройлернуудай, Сотниковой, Улаан-Үдын шубуунай фабрикануудай шубуушад эрхимээр ажаллажа, үндэгэ, шубуунай мяха түсэбһөө гадуур тушааһаниинь магтаалтай.

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй гол зорилго гэбэл, туйлаһанаа улам батадхажа, 1981 оноо һайнаар түгэсхөөд, ерэхэ 1982 ондо хараалагдаһан түсэбөө, абаһан социалис уялгаяа заабол бэелүүлхээр бүхы хүдэлмэреэ эмхидхэхэ зэргэтэй.

Мүнөө үедэ Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз болон ажахынуудай бусад олон фермэ, бригада, гүүртэнүүдэй коллективүүд малайнгаа үбэлжэлгэдэ саг болзортонь, һайн шанартайгаар бэлдэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байха юм. Тиимэһээ түрүү ажахынуудай, коллективүүдэй үүсхэл бусад колхоз, совхозуудта ёһотой жэшээ болохо зэргэтэй. Эгээл мүнөө ажахы бүхэндэ дутагдалнуудаа дары усадхагдахаар зохихо хэмжээнүүд абтажа, түрүү онол арганууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ болоно.

Заншалта һайндэр болохо Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые тэмдэглэжэ байһан республикымнай колхоз, совхозуудай малшад, адуушад, хонишод, һаалишад, механизаторнууд, луговодууд, хартаабхашад, овощ ургуулагшад, шубуушад болон гахайшадай саашадаа ажалдаа заабол амжалта туйлаха нэгэл эрмэлзэлтэй байһаниинь һайшаалтай. Эдэнэй хүсэл эрмэлзэлэйнь бодото дээрэ бэелхын тула партийна, комсомолой, профсоюзай бүхы организацинууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха арга олгохын түлөө хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэ уялгатай.

Б. НИКОЛАЕВ,
КПСС-эй Буряадай обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

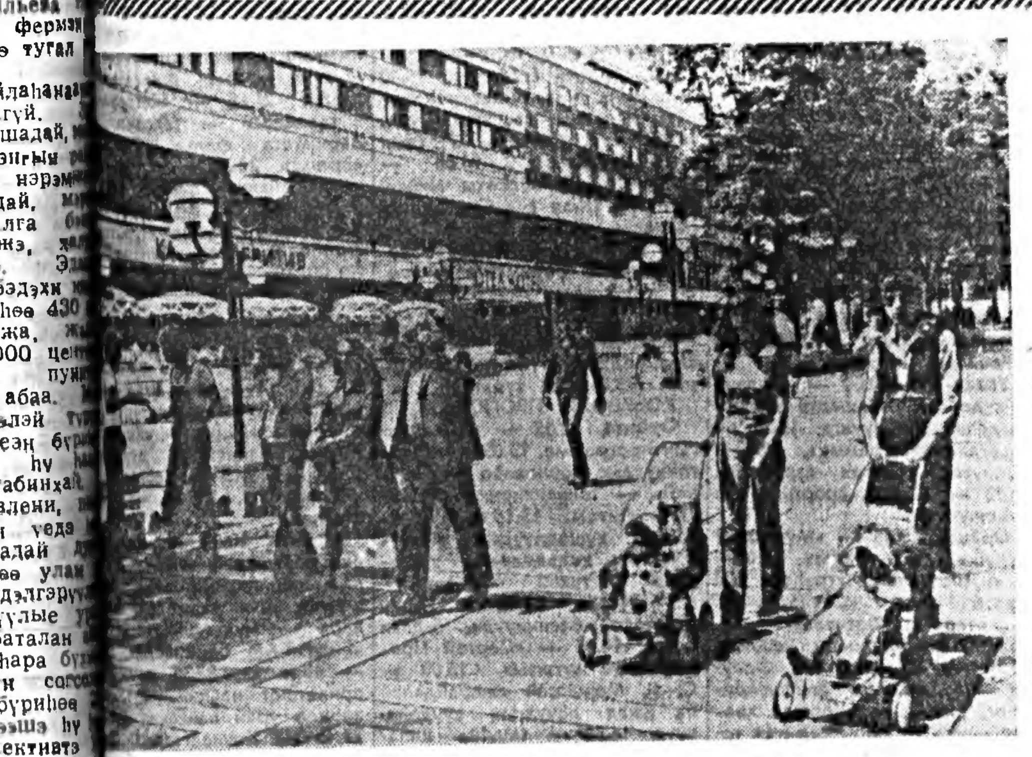

Сливен хотые Болгариин Арадай Республикада хүдэлмэришэн ангиин үлгы, революционернүүдэй город гэжэ нэрлэдэг юм.

Арадай засагай жэлнүүдтэ Сливен хото таниигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Һүүлэй арбан жэлэй туршада түс хотодо олон промышленна предприятинууд ашаглалгада үгтөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сливен хотын түбэй үйлсэдэ.
БТА—ТАСС-ай фото.

Польшодохи байдал

ВАРШАВА. Польшын сэрэгэй байгуулагдаһаар 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө тэмсэлшэдэй холбооной Түбэй соведэй президиумэй ба главна правлениин заседани ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельскиин хабаадалгатайгаар болобо. Польшодо кризис боложо үргэлжэлһөөр, тэрэнэй хойшолонгууд улам һүжэржэ байна. Социализмда эсэргүү хүсэнүүдэй ябуулганууд Польшын гүрэнэй аша туһада зүрюу харша байна гэжэ суглаанда хабаадагшад арадта хандаһан хандалга дотороо мэдүүлнэ. Оронойнгоо хуби заяанай түлөө харюусалгатай байһанаа мэдэрхэ талаар гүрэнэй, партийна болон профсоюзай ажал ябуулагшадта, Польшын бүхы эрхэтэдтэ зорюулагдаһан уряа энэ хандалга дотор бии.

Долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг «Жечивистость» газетэ «Шиидхэхы үе шата» гэһэн статья соогоо ингэжэ бэшэнэ: Гүрэн түрэеэ һандарган һалгаажа байһан аюулта үзэгдэлые дары түргэн зогсоохоор саг болоо гэжэ үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые ойлгодог хүн бүхэн сэгнэхэ ёһотой. «Солидарность» хадаа ямар нэгэн бүхэли юумэн гээшэ гэжэ ойлгодог хүнүүд алдуу хэнэ. «Солидарность» хоёр «хэлбэридтэй» юм гэдэг ушар буруу байна. «Бэеэ баринги байгшадшье», «радикалнуудшье» удаа дараалан засаг гартаа абаха гэһэн ниитэ нэгэн зорилготой юм. КОС-КОР болон тэрэнэй филиалнууд хадаа эдэбхитэйгээр ажал ябуулдаг контрреволюционно эмхи болоно.

Хилын саанаһаа
ТАСС
АПН

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХАНДАЛГЫЕ ДЭМЖЭНЭ

...НИКОЗИ. Кипрэй түлөө...шэдэй палата (парламент) ...сани дээрээ СССР-эй ...ховно Соведэй «Парла...нтнууд болон дэлхэйн ...уудта» гэһэн хандалгые ... хэлсэбэ.

...уу зэбсэг үрдилдэн бү...ые зайсуулан сараха ... хөөрэлдөөнүүдые ... байнгүй эхилхэ ... гэжэ парламента... нэгэн дуугаар бата... абаһан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай СССР-эй ба США-гай хоорондохи хөөрэлдөөнүүдые һэргээлгэ бүхы хүн түрэлтэндэ шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглээ.

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ, бүхы гүрэнүүдэй бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ, мүн ООН-ой Устав болон шиидхэбэринүүдые сахиха тээшэ газар дэлхэй дээрэ шаардуу байдал һуларуулгын, харилсаа холбооной, эб найрамдалай гол үндэһэ һуури болоно гээд тогтоол дотор заагдана.

Кипрэй асуудалые эбэй ёһоор шиидхэһэнэй үндэһөөр Кипрые амгалан тайбан байдалтай болгохо шухала гэжэ парламентын депутадууд хэлэбэ. Энэ ушар түс райондо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ, Дундада далайе эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной зоно болгохо гэһэн хүсэлэл оролдолгонуудта ехэ туһа хүргэхэ юм гээд найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Э. ХОНЕККЕРОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...ЕРЛИН. Уласхоорондын ...дые һайжаруулха, бү... дэлхэй дээрэ бата амга... байдал хангаха талаар ...үүлэгдэһэн Советскэ ...й бүтэмжэтэй һайн, найрамдалта үүсхэлнүү... ГДР-эй ажалшад бүрин ...ээр дэмжэнэ гэжэ ...П-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер, ГДР-эй байгуулагдаһаар 32 жэлэй ойтой дашарамдуулан Берлиндэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Буу зэбсэгүүдые хизаарлаха асуудалнуудаар совет-американ хөөрэлдөөнэй шухала удха шанартай байһые үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Эсэсэй һүүлдэ дэлхэйе ядерна дайнай аюул руу оруулжа болохо хархис муухай һэдэлгэнүүдые сэсэн мэргэн ухаан бодол, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэл булижа гараха байха гээд найданабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын талаар габьяатай байһанайнь түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МАЛШАН

Балахонцева Римма Николаевнада — Загарайн районой Тайлсын совхозой тугалшан.

Берельтуева Мария Иннокентьевнада — Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой малшан.

Борисов Георгий Артамоновичто — Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой фермые даагша.

Бурдуковский Влас Егоровичто — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.

Вторушина Надежда Кузьминичнада—Хэжэнгын районой «Первомайский» совхозой һаалишан.

Доржиева Дыжит-Ханда Очировнада—Яруунын районой Нарһатын совхозой һаалишан.

Жаргалов Ринчин Доржиевичта — Зэдын районой Алцагай совхозой малшан.

Калитников Владимир Андрияновичта — Баргажанай районой Бодоной совхозой малшан.

Каргапольцева Евдокия Емельяновнада — Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын тугалшан.

Нимаев Дашн Жигжитовичтэ — Хориин районой «Георгиевский» совхозой малшан.

Рампилова Рыгзыма Намсараевнада — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой ахалагша хонишон.

Пиянина Анна Павловнада — Прибайкалиин районой «Прибайкальский» совхозой Мостовскойн гахайн комплексын оператор.

Петров Иван Поликарповичта — Хойто-Байгалай районой «Северный» совхозой малшан.

Савельева Полина Лазаревнада — Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой һаалишан.

Сахнова Надежда Захаровнада — Кабанскын районой Твороговскын шубуунай фабрикын шубуушан.

Седых Любовь Николаевнада — Улаан-Үдын районой «Байгал» учхозой һаалишан.

Соктоев Роман Шойжиновичта — Захааминай районой Санагын совхозой малшан.

Сыренова Валентина Лопсоновнада — Ахын районой «Коммунизм» колхозой малшан.

Степанова Ирина Петровнада — Баунтын районой Джилиндын совхозой малшан.

Усольцев Дмитрий Ильичтэ—Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой мал шахан таргалуулдаг баазые даагша.

Цыренжапова Цырен-Дулма Бадмаевада — Яруунын районой Тулдуунай совхозой һаалишан.

Чагдурова Лидия Доржиевнада — Хяагтын районой Алтайн совхозой һаалишан.

Шарагулов Геннадий Михайловичта — Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой ахалагша хонишон.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР

Афанасьев Пётр Евдокимовичта — Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Банцов Маркел Андреевичтэ — Хяагтын районой «Большелугский» совхозой механизатор.

Баранчугов Гаврнил Иннокентьевичтэ — «Сельхозхимиин» Кабанскын үйлэдбэриин нэгэдэлэй механизатор.

Батомункуев Владимир Доржиевичта — Хяагтын районой «Дружба» колхозой тракторна бригадын бригадир.

Бурлаков Михаил Андреевичтэ — Кабанскын районой Байгалай туршалгаүйлэдбэриин ажахын механизатор.

Бурлаков Фёдор Ивановичта —«Бурятавторемонт» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой слесарь.

Галсанов Леонид Лубсановичта — Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой механизатор.

Гармаев Чагдар Рабдановичта—Зэдын районой Оёорой совхозой механизатор.

Главинский Николай Иннокентьевичтэ — Хяагтын районой «Пограничный» совхозой механизатор.

Дамдинов Николай Цыдыповичтэ — Захааминай районой Харацайн совхозой механизатор.

Доржиев Дондок Баранзаевичта — Хориин районой Хүрбын совхозой механизатор.

Доржижапов Цырен Рандаловичта — Хэжэнгын районой Худанай совхозой механизатор.

Екимов Иван Калистратовичта — Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой механизатор.

Илтаков Матвей Сыреновичтэ — Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Коломин Дмитрий Никитовичтэ — «Райсельхозтехникын» Сэлэнгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй слесарь.

Кокорин Иннокентий Харлампьевичта — Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой механизатор.

Ланцев Анатолий Никитовичтэ — «Сельхозхимиин» Баунтын үйлэдбэриин нэгэдэлэй механизатор.

Лизунов Пётр Ильичтэ — Бэшүүрэй районой «Еланский» колхозой механизатор.

Лубсанов Цыбик-Даши Батожаповичта—Зэдын районой Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Макин Иннокентий Михайловичта — Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалгаүйлэдбэриин ажахын механизатор.

Майоров Бадма Батаевичта — Түнхэнэй районой Туранай совхозой механизатор.

Наймадаев Максим Цырендоржиевичта — Зэдын районой «Мир» колхозой механизатор.

Носков Анатолий Васильевичта — Буряадай туршалгын-мелиоративна станциин туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизатор.

Пермяков Илья Игнатьевичта — Кабанскын районой «Шергинский» совхозой механизатор.

Серебренников Георгий Степановичта — Хурамхаанай районой Һахалиин совхозой тракторна бригадын бригадир.

Соболев Михаил Карповичта — Яруунын районой Яруунын совхозой механизатор.

Чирков Александр Яковлевичта — Баргажанай районой Шитханай совхозой тракторно-тариян ажалай бригадын бригадир.

Шубин Владимир Фёдоровичто — Түнхэнэй районой Түнхэнэй совхозой механизатор.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЗООТЕХНИК

Димитрова Людмила Борисовнада — Хориин районой «Георгиевский» совхозой зоотехник.

Чагдуров Пётр Лхамажаповичта — Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АГРОНОМ

Машуков Михаил Матвеевичтэ — Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын уһалагдадаг газар таралан болон сабшалангай таһагай начальник.

Налётова Нина Николаевнада — Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой тепличнэ комбинадые эрхилэгшэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧ

Левченко Владимир Петровичто — республиканска научно-үйлэдбэриин лабораториин директор.

Цыденов Юрий Сандановичта — Яруунын ветеринарно-бактериологическа лабораториин директор.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР

Котлыков Василий Иннокентьевичтэ — Улаан-Үдын районой Сотниковой шубуунай фабрикын ахамад инженер.

Шоёнов Ким Шойндоновичто — арадай депутадуудай Хэжэнгын районно Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МЕЛИОРАТОР

Задевалов Вениамин Иннокентьевичтэ —уһалууриин түхеэрэлгэнүүдэй Мухар-Шэбэрэй управлениин начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1981 оной октябрийн 8.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө, Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Андреянов Петр Ринчиновичые — Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой механизатор.

Банзаракцаев Сергей Дондоковичые — Захааминай районой Енгорбойн совхозой директор.

Варанов Георгий Афанасьевичые — Зэдын районой XX партиина съездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Батуев Дондок Очировичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой һүнэй фермые даагша.

Байбородин Геннадий Ильичые — Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой механизатор.

Ваянаева Санжидма Базаровнае — Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Безъязыков Павел Трофимовичые — Загарайн районой Тайлсын совхозой механизатор.

Белоусов Георгий Михайловичые—Кабанскын районой Оймороой совхозой ахамад агроном.

Брылев Николай Петровичые — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой АВМ-эй машинист.

Ведениктов Назар Степановичые—Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой механизатор.

Гатапова Зинаида Нимаевнае—Хурамхаанай районой Гааргын совхозой һаалишан.

Гнеушева Аксинья Корниловнае — Хэжэнгын районой Чисааныг совхозой тугалшан.

Гомбоев Антон Сандаковичые — Ахын районой «50 лет Октября» колхозой малшан.

Гончиков Борис Ринчиновичые — Захааминай районой Далахайн совхозой моришон.

Дармаев Дамдин Цыбиковичые — Баунтын районой Амаладай совхозой малшан.

Доржиев Дамби Дагбаевичые — Хориин районой Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

Дугаров Доржи Намсараевичые — Хяагтын районой Худэриин совхозой луговод.

Дубшанов Цырендаша Дондоковичые—Хэжэнгын районой Хэжэнгын совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Дымчиков Чимит-Цырен Дырмедоржиевичые — Яруунын районой «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

Емельянова Анисья Пахомовнае—Улаан-Үдын районой Калининай нэрэмжэтэ совхозой һаалишан.

Жамбалова Мария Елбоновнае—Яруунын үүлтэртэ предприятиин лабораторние даагша.

Жерлова Анастасия Монсеевнае—Загарайн районой «Гигант» колхозой техник-үрэжүүлэгшэ.

Истарнков Гундын Аюшеевичые—Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой малшан.

Камалов Мухаметдин Хамиковичые—Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой механизатор.

Клюшев Александр Сергеевичые — Прибайкалиин районой «Ильинкинский» совхозой малшан.

Маковский Виктор Агафоновичые — Прибайкалиин районой Татауровай автозаһабарилгын заводой мастер-барилгашан.

Некипелова Ирина Нефедовнае—Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхозой малшан.

Нелюбина Анна Михайловнае—хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха, шанарыень шалгаха талаар Сэлэнгын райондохи гүрэнэй ахамад инспектор.

Орлова Александра Анисимовнае—Кабанскын районой «Шергинский» совхозой гахайшан.

Панькова Валентина Николаевнае—Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан.

Пашинский Алексей Игнатьевичые—Зэдын районой «Октябрьский» совхозой механизатор.

Петров Анатолий Петровичые—Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой механизатор.

Плеханов Геннадий Филипповичые—«Бурятсельхозмонтажкомплект» трестын Хориин оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныи прораб.

Побоков Виктор Александровичые — «Сельхозхимиин» Зэдын үйлэдбэриин нэгэдэлэй механизатор.

Соков Виктор Дмитриевичые — «Сельхозхимиин» Улаан-Үдын нэгэдэлэй автотранспортна предприятиин жолоошон.

Сорокина Ольга Васильевнае—Хойто-Байгалай районой «Ангарский» совхозой һаалишан.

Спиридонов Александр Алексеевичые — Хяагтын районой «Родина» колхозой механизатор.

Суранов Ефим Лукичые—Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын механизатор.

Таракановский Василий Константиновичые— Кабанскын районой Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын мастер-заһагша.

Толстихин Василий Васильевичые — Баргажанай районой Баргажанай совхозой механизатор.

Турлаков Дамба Ринчиновичые—Хурамхаанай районой Аргадын совхозой механизатор.

Турпанова Нина Георгиевнае — Хяагтын районой «Заря» колхозой һаалишан.

Филиппов Петр Осиповичые—Хориин районой Дэдэ-Тайлсын совхозой ахалагша хонишон.

Фомин Николай Сафроновичые—Яруунын районой «Юбилейный» совхозой һүнэй фермые даагша.

Хороших Глеб Георгиевичые—Зэдын районой Боцын совхозой механизатор.

Цыденов Хубисхал Ламуевичые—Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Чулкова Татьяна Родионовнае—Улаан-Үдын районой Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушан.

Шобоева Наталья Дашеевнае—Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1981 оной октябрийн 8.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН МИТИНГ

БУДАПЕШТ. Эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай ба социализмын түлөө Анголын арадай үнэн зүб тэмсэлтэй венгер арад һанал нэгэтэй юм гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. Лошонци мэдүүлбэ. Анголодо эсэргүүгээр Урда-Африкын расистнуудай үүдхэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулха гэһэн эрилтэ манай арад сэхэ шууд табина гэжэ тэрэ хэлээ.

МПЛА—Ажалай партиин Түрүүлэгшэ, Анголын Президент Жозе Эдуарду душ Сантушай хани ёһоной албанай хэрэгээр Венгридэ ерэһэн ушарта зорюулагдажа Секешфехерварта болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай хамта Венгри Анголотой хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхые саашадаашье оролдохо юм гэжэ П. Лошонци тэмдэглэбэ.

Удаань Анголын Президент үгэ хэлэбэ. Революциие, мүн оронойнгоо газар дайдын бүрин бүтэн байлгые хамгаалха гээшэ НРА-гай шухала зорилго болоно гэжэ тэрэ зааба. ЮАР-ай ээрхэг түримхэй политикые империализм дэмжэжэ, Анголын, мүн Африкын бусад гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалда аюул тохёолдуулна.

Эб найрамдалай ба ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй манай тэмсэлые дэмжэхэ байһанда найданабди гэжэ Жозе Эдуарду душ Сантуш тэмдэглээ. Анголодо политическэ, дипломатическа дэмжэлгэ, мүн материальна туһаламжа үзүүлжэ байдаг социалис гүрэнүүд Анголын арадай ёһотойл ханинар байгаа, саашадаашье байха юм.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

100 ЖЭЛЭЙ ОЙН БАЯР

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын мүндэлһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ һаяхан Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театр соо үнгэрбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар тус библиотекын шагнагдаһан тухай Указые КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев соносхобо. Республиканска научна библиотекын директор Ю. А. Хараев түрүүтэй тус коллективэй гэшүүд засаг түрынгөө шагналые хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаба. Удаань КПСС-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй амаршалгын адрес уншагдаа.

Республиканска научна библиотекын директор, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Ю. А. Хараев библиотекынгээ 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна.

Партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь Г. Д. Басаев, КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь В. Н. Башкеев, профсоюзуудай областной соведэй секретарь Л. Л. Болдонов, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Д. А. Ивайловский, соёлой министрэй орлогшо Н. Г. Шахов болон бусад коллективүүдэй түлөөлэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, дурасхаалта бэлэгүүдые библиотекын коллективтэ барюулаа.

Баяр ёһололой суглаанай түгэсхэлдэ А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын эрхим хүдэлмэрилэгшэдтэ «Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн үндэр нэрэ зэргын олгогдоһон тухай Грамотанууд, СССР-эй болон РСФСР-эй Соёлой министерствэнүүдэй Хүндэлэлэй грамотанууд ба бусад шангууд барюулагдаа.

Үдэшын түгэсхэлдэ Буряадай гүрэнэй филармониин дуу, хатарай «Байгал» ансамбль ехэ концерт харуулһан байна.

Б. ДОРЖИЕВА.

Түмэр замай Улаан-Үдын вокзалда Н. А. Сметанская арбаад жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа коллектив соогоо хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой. Тэрэ биледүүдые худалдажа, пассажирнуудые хангаха уялгаяа оролдосотой наринаар дүүргэдэг, урагшаа һанаатай мэргэжэлтэн юм.

Наталья Алистарховна оролдосотой һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог. Тэрэ вокзалай хүтэлбэрилэгшэдэй болон пассажирнуудай зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Сметанская.

М. СУТУРИНАЙ фото.

НАРҺАТАДА— СОЁЛШОДОЙ СЕМИНАР

Октябрь һарын эхеэр Яруунын районой соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдөө һэн. Энэ семинарта хамтадаа 35 соёлшод хабаадаһан байна. Байгша оной 9 һарын туршада район дотор үнгэргэгдэһэн соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа арадай депутадуудай Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша Г-Х. Цырендашиева дэлгэрэнгы элидхэл соогоо хөөрөө.

Түбэй соёлой байшангай балетмейстер Л. Дандаров, эмхидхэлэй методическа түбые даагша Г. Ебоев, соёлой таһагай инспектор Е. Раднаева болон бусад элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан байна.

Уран һайхание хүгжөөхэ талаар клубай хүдэлмэриие түсэблэлгэ ба тоо бүридхэл, хэрэг хүтэлбэри болон бусад асуудалнуудаар секционно хэшээлнүүдтэ семинарта ерэгшэд хабаадаа.

Түбэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй бэлдэһэн «Хатарай һайхан орондо» гэһэн аман үгын журнал энэ үдэшэлэн харуулагдаһан байна. Энэ үдэшэ совет бальна хатарнууд харуулагдаа юм. Бальна хореографиин шэнэ хатарнуудта харагшад һураһан байна. Мүн мүнөө үеын дискотекэ тухай һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо.

Б. ЦЫДЫПОВ.
Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэ.

„КОНТАКТ" УРИНА

Кинодо дуратайшуулай «Контакт» гэжэ клуб «Дружба» кинотеатрай дэргэдэ һаяар хүдэлмэриеэ эхилхэнь. Тэрэ клуб хадаа «Харагшад байха гээшэ баһал искусство мүн» гэһэн темээр хүдэлмэриеэ ябуулха юм. Бүхы дээрээ 7 хэшээл үнгэргэгдэхэ. Киноклубай дэргэдэхи ниитын соведэй гэшүүд хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха. Зүүн Сибириин соёлой институдай кафедрые даагша А. П. Довнарович, доцентын уялгые дүүргэгшэ Н. Д. Шепелева, философиин эрдэмэй кандидат Е. А. Голубев, Буряадай Ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ Э. А. Уланов, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин багша В. Ч. Дугарова, соёл-гэгээрэлэй училищиин багша В. В. Шапова, телевидениин диктор Ж. Н. Цыденов гэгшэд кинотеатрай ниитын соведэй гэшүүд юм. Һара бүхэнэй хоёрдохи средада киноклуб хүдэлхэ байна.

Е. ЦЫДЕНОВА,
«Дружба» кинотеатрай директорэй орлогшо.

УРАН БЭЛИГЭЭРЭЭ ИЛГАРАА

Багдаринай экспедициин «Белочка» гэһэн хүүгэдэй саадта 110 үхибүүн ябадаг юм. Эдэнэрые гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг. Жэшээлхэдэ, эндэхи таһалгануудаа ногоорууулхадаа, сэсэгүүдые һуулгахадаа, энэ хүдэлмэридөө багашуулые заатагүй хабаадуулдаг. Хүүгэд сэсэгүүдэй нэрэнүүдые хадууржа абадаг. Тэдэнние яажа ургуулха тухай юрэнхы мэдэсэтэй болодог. Саадай дэргэдэхи участок дээрэ морхооб, укроп, хартаабха таригдадаг. Ахалагша, бэлэдхэлэй бүлэгүүдэй үхибүүд бог үбһэ түүлсэдэг, ургамал уһалалсадаг, харууһалдаг. Иигэжэ эндэ ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ урагшатайгаар ябуулагдана гээшэ.

Һая район дотор хүүгэдэй саадуудай багашуулай ба хүмүүжүүлэгшэдэй зохёохы шадабариие гэршэлһэн выставкэ нээгдэбэ. «Белочкын» хүмүүжүүлэгшэд түрэлхид модоор уран гоёор хэгдэһэн наадаанхайнуудые олоной анхаралда табяа. «Магазин» гэһэн наадаанда хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые хөөршөөн һайхашаамаар байгаа. Маловкын хүүгэдэй саадта ябадаг Жени Беловой, мүн эндэхи хүмүүжүүлэгшэ С. В. Анехоновагай модоной үндэһөөр хэһэн «Хажуургшан» гэһэн бүтээлнүүд үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын район.

АЛТАН НАМАРАЙ ХЭШЭГ

Намарай шэнжын буугаадхихада, газар дайдымнай үнгэ зүһэ, «шэг шарай» тад ондоо болодог. Хуһан тужанууд алтан шаргал нэмэргэеэ хэдэрэнхэй, һэбшээ һалхинда найган байхань гоё һайханаар харагдадаг шуу. Тиихэдэ харлан харагдадаг уһа голнууд харанхы, гүнзэгы болоһондол адляар үзэгдэдэг гээшэ. Жэлэй дүрбэн сагай эгээл баян хэшэгтэй саһа газаа орожо ерэбэл даа. Мүнөө хаа хаанагүй алтан таряа, огородой эдеэ, мүн хүбшэ тайгадамнай ургаһан байгаалиин баялиг — һархяаг, үрэ жэмэс, һамар хуряан суглуулга август, сентябрь һарануудта эхилээ һааб даа.

Республикын хэдэн районуудай госпромхоз, коопзверопромхоз, лесхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй манай корреспондент Б. Цыремпилов хөөрэлдэжэ, байгаалиин баялиг суглуулха хүдэлмэри хэр бэлэдхэлтэйгээр угтаһан тухайнь һонирхожо, доро толилогдоһон тодорхой харюунуудые абаба.

Түнхэнэй районой коопзверопромхозой директор В. В. Халматов:

— Байгша ондо манай районой нютагуудта һамарай гараса һанаһанһаа дээрэ байба. Далан тонно һамар суглуулха түсэбтэйбди. Мүнөөдөө табяад тонно һамар суглуулагдажа абтаа. Эндэ А. А. Шалдушкеевэй хүтэлбэрилдэг Зүүн Мүрэнэй участогай коллектив эрхимлэжэ ябана. Тиихэдэ Хэрэнэй, Туранай участогуудай ой тайгада һамар багаар ургаа гэжэ тодоруулагданхай. Энээнһээ гадна хоёр тонноһоо үлүү һархяаг, мүн элы шэнэһэн шасаргана суглуулжа абаһан байнабди. Мүн эм домдо орохо ургамал мүнөөшье суглуулһаарбди. Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэнгиин набша, хуһанай шүлтэ болон бусад хэдэн арбаад килограмм набша намаа, үндэһэ суглуулжа, республикын аптекэнүүдэй управлениидэ эльгээгээбди.

Кабанскын районой коопзверопромхозой директор Г. Г. Константинов:

— Манай нютаг нугануудта энэ жэлдэ хушын нэгэшье борбоосгой гарабагүй. Һаянай арбаад тонно үхэр нюдэн суглуулагдаа. Нэгэ тонноһоо үлүү һархяаг суглуулжа, дабһалһан байнабди. Район бүхыдөө дүшөөд тонно үрэ жэмэс тушааха түсэбтэй. Эдэ үдэрнүүдтэ «зөөлэн алта» суглуулха халуун саһа эхилбэ. Ангуушад мүнөө Сэлэнгэ мүрэнэй эрье, һаба, нуур, сөөрэмүүдэй захаар ондатрын хойноһоо агнуури эхилбэ. Октябриин 15-һаа хэрмэнэй агнуури захалха. Ой тайгада ангуушадай отог, байрануудые түхеэржэ, дулаалжа эхилэнхэйбди.

Баунтын районой госпромхозой директор В. Н. Жилевич:

— Районоймнай хүбшэ тайгада энэ жэлдэ һамар алирһан, һархяаг огто ургаагүй. Ангуушад болон районой ажалшад 2326 килограмм нэрһэ суглуулжа тушааһан байна. Октябриин 15-һаа эхилхэ хэрмэнэй агнуурида бэлэдхэл түлэгтөө оронхой. Эдэ үдэрнүүдтэ холын хүбшэдэ байратай ангуушад отогтоо зөөжэ ошонхой, байра байдалаа түхеэржэ эхилбэ.

Бэшүүрэй районой лесхозой директор А. В. Хвостов:

— Республикын бусад нютаг нютагуудта орходоо манай райондо һамарай гараса яһала бараг байба. Мүнөө, тусхай даабариин ёһоор, хушын борбоосгой суглуулжа эхилээбди. Суглуулагдаһан энэ борбоосгойнуудаа Эхэ оронойнгоо элдэб область, хизаарнуудта нютагжуулхаар эльгээхэ болонхойбди. Мүн үхэр нюдэн, һархяаг суглуулагдаа. Энээнһээ гадна эм домдо орохо долоогоно, хуһанай шүлтэ, мойһоной, нохойн хоншоорой, бусад ургамалай зуугаад килограмм набшаһан суглуулагдаһан байна.

Захааминай районой госпромхозой директор Б. Г. Гомбоев:

— Районой ой модоной ажахын хэдэн участогай хүдэлмэрилэгшэд, мүн ажалшад гурбан тонноһоо үлүү һархяаг, хэдэн арбаад центнер үрэ жэмэс суглуулжа тушааба. Тиихэдэ хабартаа дүрбэн зуугаад тонно һамар суглуулһан байгаабди. Түсэбнай долоон зуун центнер юм. Хүбшэдэ һамарай үсөөншье һаань, абаһан түсэбнай дүүргэгдэхээр ха.

Зэдын районой госпромхозой участогай начальник В. В. Кондратьев:

— Манай участогай коллектив гушан тонно һамар суглуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Энээнһээ гадна, алирһа, һархяаг яһала элбэгээр суглуулһан байнабди. Районой сельпо, совхозрабкоопой болон бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэд байгаалиин баялиг суглуулха саһа соо няалээдгүй ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэбэ. Байгша ондо һархяагай гараса һайн байгаа. Тиин Доодо-Торниин совхозрабкоопой хүдэлмэрилэгшэ Д. Б. Тубоев богони сагай хугасаа соо хэдэн арбаад килограмм һархяаг тушаажа абаад, удаань дабһалаад, бэлэдхэлэй конторододо дамжуулаа юм. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, олон байха.

Богонёор хэлэхэдэ, алтан намарай хэшэг суглуулан хуряалга түлэгтөө. Саанамнай удахагүй «зөөлэн алта» суглуулгын саһа орожо ерэхэ.

ШАТАР

3:0

МЕРАНО. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй дүрбэдэхи парти хойшолуулагдажа, 41-дэхи ябадалаа Корчной бэшэһэн юм. Энэ партиин һэргээгдэхэдэ, дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов 53-дахи ябадалдаа илаба. Тингэжэ А. Карпов 3:0 тоотойгоор шүүжэ ябана. Удаадахи партинь октябриин 10-да үнгэргэгдэжэ, энэдэ дэлхэйн чемпион хараар наадаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай Уряанууд». «Мүнөөдэр — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр». «Арад зоной аша туһын түлөө оролдогшод» — түрүү бэшэг. «Амжалтаяа арьбадхаха» — Б. Николаевай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдаһан тематическа хуудаһанай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Манай айлшад», «Дуун— манай хани» — Москвагай дуушан Е. Кэмбуровагай гастрольнууд тухай. Телевидениин программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Октябриин 11-һээ 18 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 11
ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.00—«Будильник». 10.30 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 11.30— «Элүүр энхэ байлга» 12.15—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 12.45—«Мүнөөдэр—Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр». СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяц үгэ хэлэхэ. 13.05—«Хүдөөгэй час». 14.00—«Хүгжэмтэ киоск». 14.30—«Отраднада мастер ажаһуудаг». «Коммунистнууд» гэһэн циклһээ телевизионно баримтата фильм. 15.00—Мультфильм. 15.15—И. Винниченко. «Вызов»—теле-зүжэг. 16.45 — СССР-эй арадай артистка Б. Руденко дуулаха. 17.15—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.15—Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан концерт. 18.55—«Страшная история», «Волшебное кольцо»—мультфильмнүүдэй программа. 19.25 — 19.40—Забһарлалга. 19.40 — «Уласхоорондын һонин». 20.25 «Собственное мнение»—уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—Л. Бетховеной хүгжэм. 23.40—«Ильичевск»—телевизионно баримтата фильм. 00.10 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.00—«Двигатель прогресса»—баримтата фильм. 13.50—«Пароль не нужен»—уран һайханай фильм.

Орбита. 15.15—Дамжуул… программа. 15.20—«Бар… та экран». 16.15—«Онтох… айлшаар». «Марья-искусн…» — уран һайханай фил… 16.55 — Киногой шэнжэ… 18.40—«Первые радости»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (6-дахи …ри). 20.00—«Ан амитадай а… мидарал». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» «…дитэ экран». 21.15—СССР-эй арадай артистнар М. Пл…кая, В. Васильев, А. Рай… РСФСР-эй арадай артист… Гурченкын хабаадалгатай …жэмтэ программа. 22.00—«Время». 22.35—«Молодость Т…торограда»—телевизионно баримтата фильм. 23.00—Фу…лоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Тб)—«Динамо» (Ки…).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. 19.00 — Шэнэ һонин. 19.10 — Спортын һонин. 19.40 — «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 19.50 — «Эрхэтэн ба хуули». 20.30 — Уран зураашa тухай киноочерк. 20.40 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт (үнгэтэ). 21.10 — «Шинии нэрэ» гэһэн киноочерк. 21.20 — Гүрэнэй о… болон баледэй театрай … нээлгэдэ. 22.00 — «Воло…ские дни» — уран һай… фильм (23.40 час хүрэтэр).

ВТОРНИК, 13
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Онтохондо айлшаар». «Марья-искусница» — уран һайханай фильм. 11.45 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.45 — Шэнэ һонин (12.55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Киргизэй ССР-эй байгуулагдаһаар ойн баярта зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.25 — Киргизэй ССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 16.45—Испаниин национальна һайндэртэ. Кинопрограмма.

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.15 — «Байгал» программа (буряадаар). 18.45 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». 19.15 — «Полкын командир» гэһэн киноочерк.

Орбита. 19.30—19.45—Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Уренгойдохи зунай эршэтэ ажал». Партиин Ново-Уренгойско горкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Козлов дамжуулгада хабаадалсаха. 20.30 — «Тропининтан» гэжэ фильм-зүжэгэй премьерэ. 22.00 — «Время». 22.35—«Тропининтан» гэжэ фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 24.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ» (00.20 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Иду на рекорд»—баримтата фильм. 13.10—Шатарай һургуули. Разрядтайшуулай класс. 13.40—Совет гүрэнэй ба тэрэнэй хуули заршамуудай үндэһэ һуури. СССР-эй экономическа байгуулалта. 14.10—«Минии инаг нүхэр Саша...» (А. Одоевскидэ зорюулагдана). 15.05—Гомер. «Одиссей». (1-дэхи дамжуулга). 16.05—Зоологи. 7-дохи класс. Шумуулнууд ямар үүргэ дүүргэдэг бэ? 16.30—Хүгжэм. 7-дохи класс. Людвиг ван Бетховен.

Улаан-Үдэ. 17.00—«А. Т. …нициянов болон тэрэнэй …гуули»—баримтата фильм.
Орбита. 17.45—Ехэ … түсэбүүд. 18.45—«Амиды …гаали» — эрдэм дэлгэрүү… фильм. 19.00—Футболой … жэлэл.
Улаан-Үдэ. 19.30—Соносхолнууд. 19.40—«Благовещен…» гэһэн киноочерк.
Орбита. 19.55—Дамжуул… программа. 20.00—«Совет Союзда алба хэнэб!». 21.0… «Амгалан нойрсогты, ба…шуул!». «Петя—саад үргүү…ша»—мультфильм. 21.15 Уласхоорондын һонин. 22.0… «Время». 22.35—«Последний Гайдук» — уран һайха… фильм. (00.10 час хүрэтэр).

СРЕДА, 14
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.35—«Үнэн хани нүхэд»—мультфильм. 9.55—И. В. Ольшанский. «Тропининтан»—фильм-зүжэг. 12.45—Шэнэ һонин. (12.50—хүрэтэр). 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35—Таджигай ССР-эй байгуулагдаһаар ойн баярта зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.20 — Таджигай телевидени болон радиогой арадай инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 16.45 — «Согтой хүхюун мүрысөөнүүд». 17.30—Йеменэй Арадай Демократическа Республикын национальна һайндэртэ—Революциин үдэртэ. Кинопрограмма.

Улаан-Үдэ. 18.15—«Байгал» программа. 18.45 —«Ажалшадай бэшэгүүдтэ—үдэр бүриин анхарал» (буряадаар).

Орбита. 19.00—«Бидэ БАМ баринабди». 19.30—19.45 — Забһарлалга 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Түбэй телевидениин ба бүхэсоюзна радиогой электро-хүгжэмэй инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 20.25 — «Эрдэм наукын бодото байдал». 20.55—«Черный треугольник»—олон серитэй телевизионно уран һайханай фильмын премьерэ (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— —«Уран зохёолой үг баялиг». Ясная Поляна (1-дэхи фильм). 23.25—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.40—РСФСР-эй арадай артистка З. Долуханова ород композиторнуудай романснуудые гүйсэдхэхэ (00.10 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Газарай гүн дундахи дулаае хэрэглэхэ»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.15—«Таанадта, түрэлхид». Гамтайгаар хандаха мэдэрэл үхибүүдтэ хүмүүжүүлхэ тухай. 13.45—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. Түхэл, шэнжэнүүд. 14.15—А. С. Грибоедовэй ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд. 15.05—«Түсэбтэ табан жэл—минии залуу наһан» (2-дохи дамжуулга). 15.50—Гомер. «Одиссей» (2-дохи дамжуулга). 16.45 — «Хүдөөгэй барилдаашад» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00—«Хөөрэжэ үгыт». 17.30—«Диилдээгүйшүүл». «Сахалинай загаһа үсхэбэрилэгшэдэй ажал …гүүд» гэһэн баримтата ф…мүүдэй программа.
Орбита. 18.15—«Арадай ү… бэлиг» — телевизионно … жэлэл.
Улаан-Үдэ. 19.00—«Таа… агитаторнууд болон пропа…дистнууд». 19.20 — Соносхолнууд. 19.30—Фильм-конц…
Орбита. 20.00—«Хүдө… ажал хэрэгүүд». 21.00—«А…лан нойрсогты, багашуул!» …ты, Тишка-Тишка» — му… фильм. 21.15—«Правда» …тын политическэ шэнжэл… Ю. А. Жуков уласхоорон… темээр хөөрэлдөө хэхэ. 2… —«Время». 22.35—«Дорог… Кара-Кийик» — телевизио… уран һайханай фильм. 24… Хоккейгээр СССР-эй … һуури эзэлхын түлөө му…сөөн. ЦСКА—«Спартак».

ЧЕТВЕРГ, 15
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00—«Дохёо үгыт, горнистнууд!». 10.30—«Бүхы юумэ мэдэхые хүсэнэб»—киножурнал. 10.40—«Черный треугольник»—олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 11.45—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.45—Шэнэ һонин. (12.50 час хүрэтэр) 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—Молдавиин ССР-эй байгуулагдаһаар ойн баярта зорюулагдаһан баримтата фильмүүдэй программа. 16.15—«Хуули мэдэхэ гүш?...» 16.45—«Буджагай аялганууд»—концерт. Кишиневһоо дамжуулагдаха. 17.15 — «Һурган хүмүүжүүлэгшэ».

Улаан-Үдэ. 17.45—Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.00—«Байгал» программа. 18.30—«Үдэр үдэрэй һонин»—киножурнал.

Орбита. 18.45 — **Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Экономикые эршэмтэйгээр хүгжөөлгэ». СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент П. Г. Бунич дамжуулгые хүтэлхэ.** 19.15—«Зураг бүхэндэнь — наран!». 19.30—19.45 —Забһарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.05 —«Ажалай алдар солын түгые дээрэ үргэгшэд». Мал ажалай комплекснуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар Ворошиловградска областиин Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэл тухай. 20.25—«Булта-даа эбтэй зэтэй бүлэ». 20.55—«Черный треугольник»—олон серитэй телевизионно уран һайханай фильмын премьерэ (2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35—«Уран зохёолой үг баялиг». «Ясная Поляна» (2-дохи фильм). 23.20—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.45 — Түбэй телевидениин ба бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт (24.15 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Камын толон» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10—В. Брюсовэй уянгата шүлэгүүд. 13.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. «Үүраар хүдэлдэг двигательнүүд». 14.05 — Л. Кассиль. «Прозын хуудаһануудаар». 14.50 — «Һургуули ба зохёохы ажал». 15.20 — «Моя судьба» —уран һайханай фильм (2-дохи сери). 16.45 — «Балхаш» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Зэ… мэдэсэ» — үхибүүдтэ зор…лагдаһан киножурнал.
Орбита. 17.45 — «Ород…лэн». 18.15 — «Эдиршүү… уран бүтээл».
Улаан-Үдэ. 18.45 — Со…холнууд. 18.55 — Бари… фильмүүдэй программа.
Орбита. 19.55 — Дамж…гын программа. 20.00 — …зарай гүн дундахи дула… рэглэхэ» — эрдэм дэлгэр…гын фильм. 20.15 — С. …нин. «Анна Снегина». 21… «Амгалан нойрсогты, …шуул!». «Нарые яажа һа…лээб». 21.15 — «Ветера… жагсаалдаа» — телевизио… баримтата фильм. 22.0… «Время». 22.35 — «Олеся» уран һайханай фильм. 24… Футболоор СССР-эй түрүү…ри эзэлхын түлөө мүры… «Торпедо» (М) — «Динамо» (01.00 час хүрэтэр).

ПЯТНИЦА, 16
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дуратай шүлэгүүднай». 10.35 — «Черный треугольник» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 11.45—«Баяр баясхалан, хүгжэм ба далай» — фильм-концерт. 12.45 — Шэнэ һонин. (12.55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Социалис оронуудай телевидениин баримтата фильмүүдэй программа. 16.15 — И. Соколов-Микитовэй ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд. 17.00 — «Шатарай һургуули». «Сагаан тэргэ». 17.30 — «Туршалгын дүүрээд байхада» — телевизионно очерк.

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.30 — «Байгал» программа». 19.00— «Депутадай ажал хэрэгүүд». 19.30 — «Совет спорт» гэһэн киножурнал.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— Л. А. Фотиевагай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. «Совнаркомой секретарь Л. Фотиева» — телевизионно баримтата фильм. 20.30 — «Гитарист А. Фраучи наадана» — фильм-концерт. 20.50 — «Черный треугольник» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильмын премьерэ (3-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Кинопанорама». 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». (00.20 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Баабгайнуудые тоолохоёо ошохомнай» — телевизионно баримтата фильм. 13.15 — **«Дурасхаалта хүшөөнүүдые хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хэрэглэхэ» тухай ленинскэ түсэб».** 13.45 — «И. А. Крыловой баснинууд». 5-дахи класс. 14.15 — «Сергей Прокофьевой хүгжэм». 16.00 — С. Я. Маршагай ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.50 — «Майна Рапануя» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Ү… онтохонуудай парад» — …жэмтэ фильм. 17.30 — «А… байдалай түрүүшын үгэ» — телевизионно фильм.
Орбита. 18.00 — «Комп…тор В. Шаинскиин дууд… 19.30 — 19.45 — Забһарл…
Улаан-Үдэ. 19.45 — К… журнал.
Орбита. 20.00 — «Кино… аяншалагшадай клуб». 21… «Амгалан нойрсогты, …шуул!» «Ан амитадай …нар» — мультфильм. 21… «Бидэ БАМ баринабди». … — «Время». 22.35 — «… прилетают чайки» — те…зионно уран һайханай ф… 23.45 — Хоккейгээр СС… чемпионат. ЦСКА — «Со… (01.00 час хүрэтэр).

СУББОТО, 17
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Таанадта, түрэлхидтэй» 10.35 — «Черный треугольник» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери). 11.45 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль.

Улаан-Үдэ. 12.15 — Шэнэ һонин (буряадаар). 12.30 — «Дуунтай уулзалга» (үнгэтэ). «Дугаржаб Дашиев».

Орбита. 13.20 — «Спортлотогой» 42-дохи тираж. 13.30— «Илагшад». Фронтовой ханинарай клуб. 15.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.15 — «Алька и старый капитан» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан богони хэмжээнэй телевизионно уран һайханай фильм. 15.40 — «Экран хани нүхэдые суглуулна». 16.40 — «Ан амитадай аймаг». 17.40— Мультфильмнүүдэй программа. 18.00 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.30 — «Фридерик Шопен» — телевизионно хүгжэмтэ фильмын премьерэ. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45—«Мүрдэлгэ, хэһээлгэ — империализмын харата муухай зэбсэг». 20.45 — «Искусствын уран бэлигтэн» Софико Чиаурели. 22.00 — «Время». 22.35 —«Улаан сэсэг»—Сочидо үнгэргэгдэһэн залуушуулай дуунай уласхоорондын фестивалиин концерт. 00.05 — Шэнэ һонин (00.15 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.15 — «Соведүүд ба ажабайдал». 12.45—П. Чайковский. Оркестртэйгээр скрипкэ дээрэ наадагдадаг концерт.

Улаан-Үдэ. 13.20 — «Ранние журавли» — уран һайханай фильм. 14.50 — Фильм-концерт.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Арадай олзоборилгонууд тухай телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16… «Циркын аренэ дээрэ», … — А. П. Чехов. «Леш… Евг. Вахтанговай нэрэ… Гүрэнэй академическэ …рай фильм-зүжэг. 19.3… Горькиин нэрэмжэтэ с… ба амаралтын түбэй пар… болоһон залуушуулай … Милициин залуу хүдэл…лэгшэдтэй уулзалга. 21.… «Амгалан нойрсогты, …шуул!». «Халюунуудай …нар» — мультфильм. 2… «Элүүр энхэ байлга» — … дэлгэрүүлгын программа … — «Время» 22.35 — «Бе… те женщин» — телеви… уран һайханай фильм (1… сери). (23.40 час хүрэт…).

ВОСКРЕСЕНИ, 18
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!» 10.05 — Түбэй телевидениин ба бүхэсоюзна радиогой ородой дуунай академическэ хоорой концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 12.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.45 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.45 — «Коммунистнууд» гэһэн циклһээ «Пора итогов» гэһэн телевизионно баримтата фильм. 15.15 — А. болон П. Тур. «Единственный свидетель» — Горькиин нэрэмжэтэ ССР Союзай Москвагай Уран һайханай академическэ театрай фильм-зүжэг. 17.15 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.15—Н. Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай оркестрэй концерт. 18.45 — Уласхоорондын һонин. 19.30— 19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — Эдэ холоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэй министр С. Антонов үгэ хэлэхэ. 20.00 — Эдэ холоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 20.40 — «Экран дээрэ — кинокомеди» «Воздушный извозчик». 22.00 — «Время». 22.35 — «Л. Бетховеной юһэн о…ни». Түбэй телевидениин бүхэсоюзна радиогой … симфони оркестр. 23.45 — «Онего» — баримтата … 00.05 — Шэнэ һонин (00.15 час хүрэтэр).

Редактор Р. Б. ГАРМА…

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-61-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-00701. Заказ № 234. Индекс …